

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร

ศรีเสลี่ยม จำกัด อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

MEMBERS' PARTICIPATION IN SREE-SLIAM AGRICULTURAL
COOPERATIVE LIMITED OPERATION, THUNG-SLIAM DISTRICT,

SUKHOTHAI PROVINCE

โดย

นายสมชาย อินทร์เลื้อ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2540

ใบรับรองปัญหาพิเศษ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

ปริญญา

ส่งเสริมการเกษตร

ส่งเสริมการเกษตร

สาขาวิชา

ภาควิชา

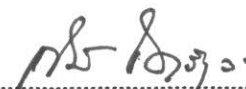
เรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร
ศรีเสลี่ยม จำกัด อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

MEMBERS' PARTICIPATION IN SREE-SLIAM AGRICULTURAL
COOPERATIVE LIMITED OPERATION, THUNG-SLIAM DISTRICT,
SUKHOTHAI PROVINCE

นามผู้วิจัย นายสมชาย อินทร์เสื่อ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

ประธานกรรมการ

(อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรธิกุล)

วันที่ 29 เดือน ๗.๖ พ.ศ. ๕๐

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเมธ ศิรินิรันดร์)

วันที่ 29 เดือน ๗.๖ พ.ศ. ๕๐

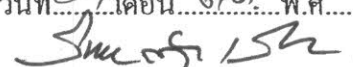
กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. นุญสม วราเอกศิริ)

วันที่ 29 เดือน ๗.๖ พ.ศ. ๕๐

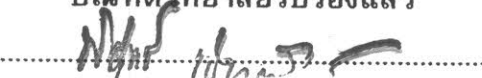
หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์ ดร. วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์)

วันที่ 17 เดือน ๗.๖ พ.ศ. ๕๐

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. พิสุทธิ์ เนียมทรัพย์)

ประธานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา

วันที่ 20 เดือน ๗.๖ พ.ศ. ๕๐

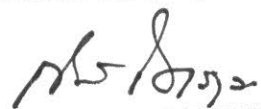
บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง: การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตร
ศรีเสลี่ยม จำกัด อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย

โดย: นายสมชาย อินทร์เสือ

ชื่อปริญญา: วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

สาขาวิชาเอก: ส่งเสริมการเกษตร

ประธานกรรมการที่ปรึกษาปัญหาพิเศษ:

(อาจารย์กิตติพงษ์ ไตรธิกุล)

29/ ๑.๒ / ๕๐

การวิจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด และ 2) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด ในการทำธุรกิจด้านการให้สินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย และการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ

วิธีดำเนินการวิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์ สมาชิกสหกรณ์จำนวน 123 คน ผลการวิจัยพบว่า สมาชิกเป็นชายมากกว่าหญิง สมาชิกส่วนใหญ่มีอายุอยู่ในช่วง 31-50 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สามารถหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวมีจำนวน 2 คน สมาชิกมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 18 ไร่ สมาชิกเกือบทั้งหมดมีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง สมาชิกมีรายได้ของครอบครัวต่อปีเฉลี่ย 97,500 บาท สมาชิกส่วนใหญ่ได้เข้ามาเป็นสมาชิกสหกรณ์ต่ำกว่า 5 ปี โดยถือหุ้นเมื่อแรกเข้าต่ำกว่า 5 หุ้น ปัจจุบันสมาชิกส่วนใหญ่ถือหุ้นของสหกรณ์ไม่เกิน 1,000 หุ้น

การมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด ในด้านธุรกิจการให้สินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย และการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ พบว่าสมาชิกให้ระดับคะแนนการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์อยู่ในระดับน้อย เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยรวม คือ การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ด้านธุรกิจสินเชื่อ ด้านการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ ด้านธุรกิจการซื้อ และด้านธุรกิจการขาย โดยในรายละเอียดสมาชิกเข้าไปมีส่วนร่วมทางด้านการให้สินเชื่อมากที่สุด สมาชิกสามารถส่งชำระดอกเบี้ยได้ครบถ้วนถึงแม้ว่าจะ

ไม่สามารถส่งชำระคืนเงินต้นได้ ด้านธุรกิจการซื้อ สมาชิกเข้าไปมีส่วนร่วมมาก สมาชิกซื้อสินค้าด้วยเงินสด การเข้าไปมีส่วนร่วมด้านธุรกิจการขาย สมาชิกเข้าไปมีส่วนร่วม การดำเนินการขายผลิตผลด้วยตนเอง และประการสุดท้ายที่สมาชิกเข้าไปมีส่วนร่วมทางด้านการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ การเข้าประชุมกลุ่มและประชุมใหญ่ตามที่สหกรณ์กำหนดเรียกประชุม

ABSTRACT

Title: Members' Participation in Sree-Sliam Agricultural Cooperative
Limited Operation, Thung-Sliam District, Sukhothai Province

By: Mr. Somjai Indharsua

Degree: Master of Science (Agricultural Extension)

Major Field: Agricultural Extension

Chairman, Special Problem Advisory Board:

Kittipong Towthirakul.

(Mr. Kittipong Towthirakul)

29 Oct. 1997

The objectives of this study were to investigate 1) personal and socio-economic characteristics of members of Sree-Sliam Agricultural Cooperative, Ltd.; and 2) their level of participation in the operation of Sree-Sliam Agricultural Cooperative, Ltd. in relation to its business in providing credits, buying, selling, participation in meetings, and others.

The research was mainly conducted by interviewing 123 cooperative members. The results of the study showed that more of the respondents were male than female, 31-50 years of age; married; had attained primary education; had an average of 4 family members, 2 of whom helped in earning family incomes. Almost all of the respondents owned an average of 18 rai of farmland and had an average annual income of 97,500 baht per year. Most of the respondents have been cooperative members for lower than 5 years, many having an initial of lower than 5 shares each. At present, most of the cooperative members have lower than 1,000 shares per member.

The results of the study on the members' participation in the operation of the Sree-Sliam Agricultural Cooperative, Ltd. particularly the business of providing credits, buying and selling, and participation in meetings, and others, showed that the respondents had a low level of participation in the following: providing credits; participation in meetings, and others; of buying; and selling. Details of the study revealed that the respondents had a highest level of participation in providing credits; they were able to pay their interest, in full or partial, although they could not repay the total amount of credit. Their participation in buying was at a high level; they bought goods in cash and sold their farm products themselves. For their participation in meetings and others, the respondents were found to attend meetings and general meetings called upon by the cooperative.

คำนิยม

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์กิตติพงษ์ โตธิรกุล ประธานกรรมการที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุเมธ ศิรินิรันดร์ และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. บุญสม วราเอกศิริ กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ปรึกษา และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่อย่างดียิ่ง และได้รับความอนุเคราะห์จากผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรยา อภิชาติตรากุล ในการตรวจแก้ไขภาษาอังกฤษให้เรียบร้อยสมบูรณ์ จนทำให้การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

นอกจากนี้ยังได้รับความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกจากคณะกรรมการดำเนินการพนักงาน และสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัดในการเก็บรวบรวมข้อมูล จึงขอขอบคุณทุก ๆ ท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จ

บุคคลที่สำคัญที่มีส่วนช่วยให้งานวิจัยนี้สำเร็จลงได้ด้วยดีได้แก่ บิดา มารดา ภรรยา บุตร และเพื่อน ๆ ซึ่งเป็นผู้เฝ้าเตือน กระตุ้น ให้เกิดกำลังใจ และให้การสนับสนุนช่วยเหลือมาโดยตลอด ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงบุญคุณตลอดไป

คุณประโยชน์ของปัญหาพิเศษฉบับนี้ที่มีบ้างไม่มากนักน้อย ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ส่วนข้อผิดพลาดใด ๆ ที่เกิดขึ้นในปัญหาพิเศษพิเศษฉบับนี้ผู้วิจัยขอน้อมรับแต่เพียงผู้เดียว

สมชาย อินทร์เสื่อ

ตุลาคม 2540

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	(3)
ABSTRACT	(5)
คำนิยม	(7)
สารบัญเรื่อง	(8)
สารบัญตาราง	(10)
บทที่ 1 บทนำ	1
ปัญหาในการวิจัย	2
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตและข้อจำกัดในการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	7
ประเภทของสหกรณ์	7
วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร	8
วิธีการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด	9
ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	13
ทฤษฎีการมีส่วนร่วมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
ภาคสรุป	17
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	18
สถานที่ดำเนินการวิจัย	18
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	18
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	19
การทดสอบเครื่องมือ	20

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

	หน้า
การรวบรวมข้อมูล	20
การวิเคราะห์ข้อมูล	21
ระยะเวลาในการวิจัย	21
 บทที่ 4 ผลการวิจัยและวิจารณ์	 22
ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม	
ของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด	22
ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของ	
สหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด	33
 บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	 49
สรุปผลการวิจัย	49
ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก	49
ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงาน	
ของสหกรณ์ในด้านธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย	
และการเข้าร่วมประชุมและอื่นๆ	50
อภิปรายผลการวิจัย	51
ข้อเสนอแนะ	54
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	56
 บรรณานุกรม	 57
 ภาคผนวก	 60
ภาคผนวก ก. แบบสัมภาษณ์	61
ภาคผนวก ข. ตารางภาคผนวก	68
ภาคผนวก ค. ประวัติผู้วิจัย	74

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามเพศ	23
2 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามอายุ	23
3 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามสถานภาพสมรส	24
4 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามระดับการศึกษา	25
5 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว	26
6 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามแรงงานในครอบครัว	27
7 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร	28
8 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการครอบครองพื้นที่ทำการเกษตร	28
9 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนรายได้ต่อปีของครอบครัว	29
10 จำนวน ร้อยละและรายได้เฉลี่ยต่อปีของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้	30
11 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก	31
12 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการถือหุ้นกับสหกรณ์	32
13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์จำแนกตามธุรกิจสินเชื่อ	36

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์จำแนกตามธุรกิจการซื้อ	40
15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์จำแนกตามธุรกิจการขาย	43
16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์จำแนกตามการเข้าร่วมประชุม และอื่น ๆ	47

บทที่ 1

บทนำ

(INTRODUCTION)

เกษตรกรเป็นชนส่วนใหญ่ของประเทศที่ต้องเผชิญกับปัญหาทางด้านราคาผลผลิตต้องเสียเปรียบในเรื่องการต่อรองราคาสินค้าหรือผลผลิตที่ผลิตได้มาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน และจากปัญหาการขายผลผลิตได้ในราคาต่ำ แต่ต้องจัดซื้อปัจจัยการผลิตในราคาสูง อันเป็นผลกระทบก่อให้เกิดปัญหาทางด้านเงินทุนและปัญหาด้านอื่น ๆ ตามมาอีกมากมาย สิ่งจำเป็นสำหรับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ คือ การที่เกษตรกรจะต้องปรับปรุงฐานะความเป็นอยู่ของตนให้ดีขึ้น

วิธีการสหกรณ์ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการช่วยแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมมานานแล้ว สหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจอีกรูปแบบหนึ่งที่มีผู้กล่าวถึงกันมากในปัจจุบัน เพราะเชื่อว่าสหกรณ์จะสามารถแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศได้ แต่สหกรณ์จะแก้ปัญหาเศรษฐกิจและสังคมได้ก็ต่อเมื่อสังคมนั้น ๆ พร้อมทั้งจะนำระบบสหกรณ์เข้าไปใช้และมีคนดี มีความสามารถที่จะใช้ธุรกิจแบบนี้ให้เป็นประโยชน์เท่านั้น (ประดิษฐ์ มัชฌิมา ในชวรัตน์ มณีโลกย์, 2538: 1) สหกรณ์การเกษตร คือ สหกรณ์ที่จัดตั้งขึ้นในหมู่ผู้ที่มีอาชีพทางการเกษตร โดยดำเนินธุรกิจแบบเอนกประสงค์เพื่อแก้ไขความเดือดร้อนในการประกอบอาชีพ และช่วยยกฐานะความเป็นอยู่ของสมาชิกให้ดีขึ้น การดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรมีหลายด้านด้วยกัน คือ การให้สินเชื่อการผลิตทางการเกษตรแก่สมาชิก จัดหาวัสดุ เครื่องทุนแรง รวมทั้งเครื่องจักรกลเกี่ยวกับการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภคมาจำหน่ายแก่สมาชิก ตลอดจนการดำเนินธุรกิจหรือบริการอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการเกษตรเพื่อประโยชน์แก่สมาชิกสหกรณ์การเกษตร นอกจากนี้จะมีบทบาทโดยตรงแก่สมาชิกแล้วยังมีส่วนช่วยในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ สหกรณ์ช่วยยกระดับราคาผลผลิตการเกษตรให้สูงขึ้น โดยเกษตรกรที่เป็นสมาชิกของสหกรณ์จะนำผลผลิตมาขายหรือฝากขายกับสหกรณ์โดยไม่ต้องผ่านพ่อค้าคนกลางหลายขั้นตอน ซึ่งจะก่อให้เกิดผลดีทั้งผู้ผลิตและผู้บริหาร สหกรณ์ช่วยแก้ปัญหาการเหลื่อมล้ำของการกระจายรายได้ เพราะสหกรณ์นั้นสมาชิกเป็นทั้งเจ้าของและผู้ให้บริการ เมื่อมีผลทางเศรษฐกิจเกิดขึ้นจึงตกเป็นของสมาชิกผู้เป็นเจ้าของสหกรณ์นั้น ๆ และสหกรณ์ช่วยส่งเสริมในด้านเครดิตและการตลาด โดยสหกรณ์จะจัดหาเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมไปใช้ในการผลิต โดยคิดอัตราดอกเบี้ยต่ำ (ประพันธ์ ธรรมไชย, 2526: 49-50)

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2459 เริ่มมีสหกรณ์เกิดขึ้นในประเทศไทย จวบจนปัจจุบันจำนวนสหกรณ์ทั่วประเทศ 4,340 สหกรณ์ เป็นสหกรณ์การเกษตร 2,461 สหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2538: 5) ได้มีสหกรณ์การเกษตรจำนวนมากที่ประสบความสำเร็จเป็นสหกรณ์ที่เข้มแข็งทัดเทียมกับธุรกิจประเภทต่าง ๆ ความสำเร็จของสหกรณ์ นอกจากต้องอาศัยความรู้ ความสามารถของฝ่ายจัดการและคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์แล้ว บรรดาสมาชิกเองก็เป็นผู้ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานของสหกรณ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถอำนวยประโยชน์แก่มวลสมาชิกได้ตามวัตถุประสงค์ของสหกรณ์โดยบรรดาสมาชิกต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุก ๆ กิจกรรมของสหกรณ์ อย่างไรก็ตามยังมีสหกรณ์จำนวนไม่น้อยที่ยังล้มเหลวไม่พัฒนาให้ทัดเทียมกับสหกรณ์ประเภทเดียวกัน ดังนั้นจึงควรอย่างยิ่งที่ทุกคนทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสหกรณ์ได้หันมาสนใจอย่างจริงจัง เพื่อความสำเร็จในการพัฒนาสหกรณ์อันจะส่งผลก่อให้เกิดการพัฒนาประเทศโดยรวม

ปัญหาในการวิจัย

(Research Problem)

รัฐบาลทุกยุคทุกสมัยมีนโยบายให้เกษตรกรแต่ละคนมีอุดมคติที่จะช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ด้วยการรวมกันเป็นกลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์ เพื่อจะแก้ไขปัญหาและอุปสรรคขัดข้องนานาประการในการประกอบอาชีพ (นิยนา ไวศยารักษ์, 2519: 1)

วัตถุประสงค์สำคัญในการก่อตั้งสหกรณ์ เพื่อยกระดับฐานะทางเศรษฐกิจ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิกสหกรณ์ให้ดีขึ้น การดำเนินงานของสหกรณ์ภาคการเกษตร ได้แก่ สหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์นิคมส่วนใหญ่ยังไม่เข้มแข็ง ผลจากการจัดระดับขีดความสามารถของสหกรณ์การเกษตรและสหกรณ์นิคม ประจำปี 2537 จำนวน 954 สหกรณ์ ปรากฏว่าเป็นสหกรณ์ระดับ 1 (ชั้น 1) จำนวน 65 สหกรณ์ ระดับ 2 จำนวน 723 สหกรณ์ และระดับ 3 จำนวน 166 สหกรณ์ แสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ที่มีขีดความสามารถ การดำเนินงานสูง (ระดับ 1) มีเพียงร้อยละ 6.81 เท่านั้น ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์ประสบปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานหลายประการ เช่น สมาชิกไม่ได้ให้ความร่วมมือทำธุรกิจกับสหกรณ์เต็มที่ เนื่องจากขาดความรู้ความเข้าใจหลักการและอุดมการณ์สหกรณ์ สิทธิหน้าที่พึงปฏิบัติและขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ ตลอดจนยังไม่เห็นประโยชน์ในวิธีการให้บริการของสหกรณ์ในด้านสหกรณ์ขาดแคลนเงินทุน เครื่องมือ อุปกรณ์ ทำให้ไม่สามารถขยายปริมาณธุรกิจบริการสมาชิก ไม่มีเงินพอจะจ้างพนักงานที่มีความสามารถสูงมาปฏิบัติงานในสหกรณ์ การวางแผนธุรกิจของ

สหกรณ์ด้านส่งเสริมการผลิต การตลาด สินเชื่อและธุรกิจการให้บริการของสหกรณ์ยังไม่เป็นระบบ สหกรณ์มีข้อบกพร่องทางการเงินและบัญชี เนื่องจากการควบคุมภายในยังไม่รัดกุม ส่วนคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ขาดความรู้ความสามารถในการกำหนดนโยบายและการวางแผนการดำเนินงานสหกรณ์ ตลอดจนยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเองในฐานะเป็นคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2539: 2)

สหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด เป็นสหกรณ์ที่ถูกจัดให้อยู่ในระดับ 2 และอยู่ในโครงการปรับปรุงและพัฒนาสหกรณ์อีกด้วย การดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด เมื่อสิ้นปีทางบัญชี 31 มีนาคม 2538 สหกรณ์สามารถบริการสมาชิกเกี่ยวกับการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิก (ธุรกิจขาย) คิดเป็นมูลค่า 11,691,468.82 บาท ในขณะที่จำนวนสมาชิกทั้งหมดมี 1,228 ราย ยังมียอดเงินกู้คงเหลือที่สมาชิกจำนวน 13,137,402 บาท (สหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด, 2538) และปรากฏว่ามีสมาชิกลาออกจากสหกรณ์จำนวน 37 ราย (สหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด, 2539) สังเกตได้ว่าสหกรณ์ไม่อาจให้บริการทางธุรกิจแก่สมาชิกอย่างทั่วถึงได้ หรือในทางกลับกันสมาชิกสหกรณ์มีส่วนร่วมในการทำธุรกิจกับสหกรณ์น้อยนั่นเอง พินิจ ลาภระนนท์ (2529: 22) กล่าวว่า “ตราบไคที่ประชาชนสามารถพัฒนาชุมชนของตน สามารถเข้าไปมีส่วนร่วมได้ในทุกขั้นตอน ก็เท่ากับว่าประชาชนสามารถเปลี่ยนแปลงบทบาททางการพัฒนาของตนเอง จากการเป็นผู้รับการพัฒนา เป็นผู้กระทำการพัฒนาตนเอง ซึ่งย่อมจะสามารถได้รับผลของการพัฒนาที่ตนเองต้องการ” ดังนั้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด จะได้มาซึ่งข้อมูลอันเป็นแนวทางในการปฏิบัติเพื่อปรับปรุงการดำเนินงานของสหกรณ์ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและสามารถพัฒนาสหกรณ์ให้ขึ้นไปอยู่ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป จึงต้องการทราบว่าระดับการเข้าไปมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ในการดำเนินงานตามธุรกิจและกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์มีอยู่ในระดับใดบ้าง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

(Objectives of the Study)

การวิจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด มีวัตถุประสงค์เพื่อการวิจัยดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด

2. ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด ในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ด้านธุรกิจการให้สินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย การเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

(Expected Results)

การวิจัยครั้งนี้ คาดว่าจะเป็นประโยชน์ต่อบุคคลและหน่วยงานดังต่อไปนี้

1. คณะกรรมการดำเนินการและผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด สามารถนำผลวิจัยไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของสหกรณ์ให้เจริญเข้มแข็ง สอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก
2. คณะกรรมการดำเนินการและผู้จัดการสหกรณ์ สามารถนำผลการวิจัยไปพิจารณาการวางแผนการดำเนินงานในธุรกิจต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของสหกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ
3. ผู้บริหารของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด และทีมงานพัฒนาสหกรณ์จังหวัดสุโขทัย นำผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์อื่น ๆ ต่อไป

ขอบเขตและข้อจำกัดในการวิจัย

(Scope and Limitations of the Study)

การวิจัยและการรวบรวมข้อมูล มีข้อจำกัดดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด จำนวนทั้งสิ้น 1,228 คน ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ได้สุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ จำนวน 123 คน
2. ข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ได้มาจากความคิดเห็นของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ในระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม - 15 สิงหาคม 2540
3. ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ได้มาจากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลที่มีต่อการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด ในรอบปีดำเนินงาน 1 เมษายน 2539 - 31 มีนาคม 2540

นิยามศัพท์

(Operational Definition of Terms)

สหกรณ์ หมายถึง สหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด ที่จัดตั้งขึ้นในจังหวัดสุโขทัย ตามหลักการสหกรณ์การเกษตร

สมาชิก หมายถึง สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด

คณะกรรมการดำเนินงาน หมายถึง คณะกรรมการดำเนินการ (ฝ่ายบริหาร) ของ สหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด

ลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำนวนแรงงานในครอบครัว พื้นที่ทำการเกษตร รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ระดับการศึกษา หมายถึง คุณวุฒิทางการศึกษาชั้นสูงสุดของสมาชิกที่ได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนทั้งของรัฐบาลและเอกชน

สถานภาพการสมรส หมายถึง การดำเนินชีวิตของผู้ให้ข้อมูลโดยการอยู่ร่วมกับ คู่สมรสอย่างถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่อยู่ร่วมกับคู่สมรส แบ่งได้คือ อยู่เป็นโสด สมรส หม้าย และหย่าร้าง

แรงงานในครอบครัว หมายถึง จำนวนคนในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลที่สามารถปฏิบัติงานหารายได้ให้กับครอบครัวได้

พื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง พื้นที่ทั้งหมดนับเป็นจำนวนไร่ ซึ่งสมาชิกใช้ทำการเกษตรในปีที่ให้ข้อมูล

ลักษณะการครอบครองพื้นที่ทำการเกษตร หมายถึง ลักษณะการครอบครองพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิก ได้แก่ เป็นที่ของตนเอง เช่าผู้อื่น และคนอื่นให้ใช้ประโยชน์

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก หมายถึง ระยะเวลา นับเป็นจำนวนปีที่สมาชิกสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด

หุ้น หมายถึง หุ้นที่สมาชิกถือไว้กับสหกรณ์ ได้แก่ หุ้นเมื่อแรกเข้าและหุ้นที่ถือจนถึงปัจจุบัน

การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด ซึ่งได้แก่การทำธุรกิจกับสหกรณ์ด้านธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย การมีส่วนร่วมในการเข้าประชุมและอื่น ๆ

รายได้ หมายถึง รายได้ของครอบครัว ทั้งจากภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตร นับเป็นจำนวนบาท

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

(REVIEW OF RELATED LITERATURES)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา เรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด จึงศึกษาและรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความกระจ่างถึงปัญหาและการดำเนินการวิจัยได้ถูกต้อง โดยครอบคลุมเนื้อหา ดังนี้

1. ประเภทของสหกรณ์
2. วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร
3. วิธีการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด
4. ความหมายและแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
5. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ประเภทของสหกรณ์

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2522: 58) ได้ระบุว่าปัจจุบันตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511 นั้น ได้แบ่งสหกรณ์ในประเทศไทยออกเป็น 6 ประเภท ดังนี้

1. สหกรณ์การเกษตร ได้แก่ สหกรณ์ที่มีหน้าที่ในการจัดทำและให้บริการแก่สมาชิกในด้านการผลิตการเกษตร เช่น การจัดหาเงินทุน วัสดุ เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ มาจำหน่ายให้สมาชิกในราคาที่เป็นธรรม การรวบรวมผลิตผลออกจำหน่ายและการแปรรูปผลิตผลออกจำหน่ายให้ได้ราคาดีด้วย

2. สหกรณ์ประมง ได้แก่ สหกรณ์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและประกอบอาชีพด้านการประมง ซึ่งรวมถึงการจัดหาเงินทุนและอุปกรณ์เกี่ยวกับการประมงมาจำหน่ายให้แก่สมาชิกและการจัดการด้านการตลาด เพื่อให้สมาชิกจำหน่ายปลา หรือผลผลิตให้ได้ราคาดี

3. สหกรณ์นิคม ได้แก่ สหกรณ์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหาหรือจัดสรรที่ดินให้สมาชิกในการประกอบอาชีพและรวมถึงการจัดหาและอำนวยความสะดวกในการประกอบอาชีพให้แก่สมาชิก เช่น การจัดหาทุน อุปกรณ์การผลิตและเครื่องมือการผลิตมาจำหน่าย ตลอดจนการจัดหาน้ำและการจัดการด้านตลาดให้อีกด้วย สหกรณ์เหล่านี้ได้แก่ สหกรณ์นิคม จำกัด

4. สหกรณ์ร้านค้า หรือสหกรณ์ผู้บริโภค ทำหน้าที่ในการจัดหาสินค้าหรือเครื่องอุปโภคมาจำหน่ายให้แก่สมาชิก ส่วนมากหรือเกือบจะทั้งหมดเป็นสหกรณ์ที่ตั้งอยู่ในเมืองหรือย่านชุมชน

5. สหกรณ์บริการ ได้แก่ สหกรณ์ที่มีหน้าที่ในการจัดหาสินค้าบริการแก่สมาชิกในด้านต่าง ๆ นอกเหนือไปจากสหกรณ์รูปอื่น ๆ เช่น สหกรณ์การไฟฟ้า สหกรณ์เคหาสถาน สหกรณ์การขายผลิตภัณฑ์ และสหกรณ์บริการเดินรถ

6. สหกรณ์ออมทรัพย์ ได้แก่ สหกรณ์ที่มีหน้าที่เกี่ยวกับการรับฝากเงินและจัดหาเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืมไปใช้จ่ายในเวลาจำเป็น ซึ่งเกือบจะทั้งหมดเป็นสหกรณ์ที่จัดอยู่ในหมู่ผู้มีรายได้ประจำโดยเฉพาะในวงการราชการ ได้แก่ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์ข้าราชการ และสหกรณ์ออมทรัพย์อื่น ๆ

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์การเกษตร

กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2528: 1) ได้กล่าวว่า “สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกดำเนินกิจการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม” ทำนองเดียวกันสหกรณ์การเกษตรศรีสะเกษ จำกัด อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย (2538: 1-3) ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกดำเนินธุรกิจร่วมกันช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และช่วยเหลือส่วนรวม โดยหลักคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์และจริยธรรมอันดีงาม อันมีการประหยัด เป็นต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวมทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม จนสามารถอยู่ดีกินดี มีสันติสุข รวมทั้งในข้อต่อไปนี้

1. ส่งเสริมและเผยแพร่อาชีพการเกษตร หัตถศึกษา อุตสาหกรรมในครัวเรือน หรือการประกอบอาชีพอย่างอื่นในหมู่สมาชิกและครอบครัวสมาชิก รวมทั้งการส่งเสริมความรู้ในการผลิตทางอุตสาหกรรม เพื่อให้สมาชิกมีอาชีพและรายได้ที่มั่นคง
2. คิดตั้งเครื่องสูบน้ำหรือปิดกั้นทำนบเหมืองฝาย จัดระบบการส่งน้ำ ระบายน้ำ และอำนวยความสะดวกใช้น้ำเพื่อประโยชน์แก่การเกษตร
3. จัดหาวัสดุการเกษตรและเครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นมาจำหน่ายแก่สมาชิก
4. รวบรวมผลิตผลการเกษตรและผลิตภัณฑ์ของสมาชิมาจัดการขายหรือแปรรูปออกขายโดยซื้อหรือรวบรวมผลิตผลจากสมาชิกก่อนผู้อื่น
5. จัดให้มีฝางหรือโรงเรือนการเกษตร เพื่อเก็บรักษาผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์

6. จัดให้มียานพาหนะขนส่ง เครื่องมือ เครื่องจักรกล หรือปศุสัตว์เกี่ยวกับการผลิตทางเกษตรสำหรับให้บริการแก่สมาชิก

7. จัดให้มีโรงงานอุตสาหกรรมเพื่อแปรรูปผลิตภัณฑ์ หรือเพื่อผลิตสินค้าที่มีคุณภาพตามความต้องการของตลาด

8. ให้เงินกู้หรือสินเชื่อกแก่สมาชิก เพื่อการประกอบอาชีพหรือการใช้จ่ายที่จำเป็น

9. รับฝากเงินจากสมาชิก

10. กู้ยืมเงินเพื่อใช้เป็นทุนดำเนินงานของสหกรณ์

11. ให้สหกรณ์อื่นกู้ยืมเงิน

12. ส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจประกันภัยของสหกรณ์

13. ให้การสงเคราะห์ตามสมควรแก่สมาชิก และครอบครัวที่ต้องประสบภัยพิบัติเกี่ยวกับอาชีพ ตลอดจนการจัดสวัสดิการในหมู่สมาชิก

14. ส่งเสริมกิจกรรมกลุ่มของสมาชิก กลุ่มสตรีสหกรณ์ กลุ่มเยาวชนสหกรณ์ กลุ่มผู้ใช้น้ำ กลุ่มรวมกันผลิต กลุ่มรวมกันซื้อ กลุ่มรวมกันขาย และกลุ่มออมทรัพย์ ฯลฯ

15. ส่งเสริมการพัฒนาบุคคลทั้งการศึกษา การพลานามัย และทางจิตใจ ให้เป็นครอบครัวที่สุขสมบูรณ์และรวมเป็นสังคมที่มีสันติสุข

16. ร่วมมือและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน กับบรรดาสหกรณ์ทั้งปวงอย่างเข้มแข็งในทุกวิถีทางที่จะเป็นไปได้ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระหว่างประเทศ เพื่ออำนวยประโยชน์แก่สมาชิกและส่วนรวม

17. การกระทำต่าง ๆ ตามที่อนุญาตไว้ในกฎหมายว่าด้วยสหกรณ์ เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กล่าวข้างต้น ทั้งนี้รวมทั้งการถือกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครอง ซื้อแลกเปลี่ยน โอนหรือรับโอน เช่าหรือให้เช่า เช่าซื้อหรือให้เช่าซื้อ จำนองหรือรับจำนอง จำนำหรือรับจำนำ ขายหรือจำหน่ายซึ่งทรัพย์สิน ตลอดจนดำเนินกิจการอย่างอื่น บรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้วย

วิธีการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด

1. การจัดหาเงินทุนให้สมาชิกกู้ยืม (ธุรกิจสินเชื่อ) ปฏิบัติตามขั้นตอนดังนี้

1.1 ให้สมาชิกแจ้งความจำนงค์ขอกู้เงินต่อพนักงานสินเชื่อ โดยลงบันทึกไว้ในสมุดเป็นหลักฐาน

1.2 พนักงานสินเชื่อพิจารณาแผนงานของสมาชิกที่แจ้งความจำนงค์ขอกู้เงิน สมาชิกจะกู้เงินได้จะต้องมีแผนงานเสียก่อนว่าจะนำเงินก้อนนั้นไปทำอะไร จะต้องลงทุนอะไรบ้าง เป็นเงินเท่าใด และเมื่อได้ผลผลิตแล้วจะคุ้มค่ากับเงินที่ลงทุนหรือไม่ ในกรณีที่กู้ไปแล้วไม่เกิดผล หรือไม่เกิดรายได้ขึ้นมา เช่น ขอกู้ไปซ่อมแซมที่อยู่อาศัยจะพิจารณาจากรายได้ของปีก่อน ๆ และการส่งชำระหนี้ของผู้กู้ว่ามีขีดความสามารถเพียงใด

1.3 การทำคำขอกู้ เมื่อพนักงานสินเชื่อพิจารณาแผนงานของสมาชิกที่ขอกู้เงินเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จะนัดสมาชิกมาทำคำขอกู้เงินตามแบบฟอร์มของสหกรณ์ ซึ่งมีทั้งคำขอกู้เงินระยะสั้น และระยะปานกลาง

1.4 การทำสัญญากู้เงิน เมื่อพนักงานสินเชื่อได้ทำคำขอกู้แล้ว ผู้กู้จะต้องทำสัญญาและจัดหาหลักประกันเสนอไปพร้อมกับคำขอ ซึ่งหลักประกันมี 2 อย่าง คือ ใช้นุคคล คำประกันและใช้หลักทรัพย์คำประกัน

1.5 เสนอคณะกรรมการดำเนินการหรือคณะกรรมการเงินกู้ เมื่อพนักงานสินเชื่อจัดทำคำขอกู้ สัญญาและหลักประกันเรียบร้อยแล้วก็นำเสนอที่ประชุม คณะกรรมการดำเนินการเป็นผู้อนุมัติเงินกู้ให้แก่สมาชิก

1.6 นัดวันให้สมาชิกรับเงิน เมื่อคำขอกู้เงินของสมาชิกได้รับอนุมัติจากที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการแล้ว ก็ให้นัดวันที่สมาชิกรับเงินกู้ต่อไป

2. ด้านส่งเสริมให้สมาชิกออมทรัพย์ (การรับฝากเงินจากสมาชิก) สหกรณ์
การเกษตรศรีเสถียร จำกัด ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากประจำไว้ ซึ่งมีข้อกำหนดที่สำคัญคือ

ก. เงินฝากออมทรัพย์

1. ในการเปิดบัญชีเงินฝากออมทรัพย์นั้นต้องฝากเงินครั้งแรกไม่ต่ำกว่า 10 บาท ส่วนการฝากเงินครั้งต่อ ๆ ไปจะฝากเมื่อใด จำนวนเท่าใดก็ได้
2. ในการถอนเงินจากบัญชีเงินฝากออมทรัพย์นั้น จะถอนเมื่อใด จำนวนเท่าใดก็ได้ แต่ยอดคงเหลือในบัญชีเงินฝากต้องไม่ต่ำกว่า 10 บาท
3. สหกรณ์ให้ดอกเบี้ยสำหรับเงินฝากออมทรัพย์ร้อยละ 7.50 ต่อปี
4. สหกรณ์จะนำดอกเบี้ยทบต้นเป็นเงินในบัญชีของผู้ฝากทุกงวดหนึ่งปี คือ เมื่อสิ้นวันที่ 31 มีนาคมของทุกปี

ข. เงินฝากประจำ

1. เงินฝากประจำรายหนึ่ง ๆ จะต้องไม่น้อยกว่า 100 บาท และมีระยะเวลาฝากเพียงใดแล้วแต่ผู้ฝากจะกำหนด

2. ถ้ายังไม่ถอนเงินฝากประจำจนพ้น 7 วัน หลังจากครบกำหนดแล้วเป็นอันถือว่าผู้ฝากตกลงฝากเงินรายนั้น และดอกเบี้ยที่ได้รับเป็นเงินฝากประจำต่อไปอีกเป็นคราว ๆ ตามระยะเวลาที่กำหนดไว้เดิม แต่สหกรณ์จะทำหนังสือยืนยันไปยังผู้ฝากด้วย

3. สหกรณ์จะจ่ายดอกเบี้ยสำหรับเงินฝากประจำ คิดตามอัตราตามระยะเวลาการฝากประจำคือ

ฝากประจำตั้งแต่ 12 เดือนขึ้นไป ร้อยละ 10 ต่อปี

ฝากประจำตั้งแต่ 6 เดือนขึ้นไป ร้อยละ 9 ต่อปี

ฝากประจำตั้งแต่ 3 เดือนขึ้นไป ร้อยละ 8 ต่อปี

3. ด้านการจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรตลอดจนถึงของอื่น ๆ มาจำหน่าย

(ธุรกิจซื้อ) ให้แก่สมาชิก

สหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการจัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการมาจำหน่ายไว้ดังนี้ (สหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด, 2538: 1-2)

ในการจัดซื้อสิ่งของมาจำหน่ายแก่สมาชิกนั้น สหกรณ์ต้องจัดให้มีการสอบถามความต้องการของบรรดาสมาชิกก่อน กรณีสมาชิกผู้กู้เงินเพื่อซื้อสิ่งของที่สหกรณ์จัดจำหน่ายให้ สหกรณ์จัดซื้อสิ่งของตามความต้องการในแผนการผลิตและการใช้เงินกู้ของสมาชิก แล้วจึงพิจารณากำหนดประเภท ชนิด คุณภาพ และปริมาณของสิ่งของที่จะซื้อ โดยอนุโลมตามความต้องการของบรรดาสมาชิกส่วนใหญ่ และคำแนะนำของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ นอกจากนั้นให้สหกรณ์กำหนดราคาขายสิ่งของแก่สมาชิก เวลายื่นใบสั่งซื้อ สถานที่ซึ่งสมาชิกจะยื่นใบสั่งซื้อ และรับสิ่งของกับเวลาที่สมาชิกจะได้รับสิ่งของ ทั้งนี้ให้ประธานกรรมการหรือรองประธานกรรมการหรือผู้จัดการมีหนังสือแจ้งไปยังสมาชิก (ทางประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่ม)

สมาชิกจะยื่นใบสั่งซื้อได้ ณ สำนักงานของสหกรณ์ หรือต่อผู้ดูแลการจำหน่ายสิ่งของของสหกรณ์ตามที่ประธานกรรมการ หรือรองประธานกรรมการ หรือผู้จัดการมีหนังสือแจ้งไปยังสมาชิก (ทางประธานกลุ่มหรือเลขานุการกลุ่ม)

สมาชิกผู้สั่งซื้อต้องชำระจำนวนเงินตามราคาส่งของที่สั่งซื้อ โดยวิธีใดวิธีหนึ่ง หรือสองวิธีดังต่อไปนี้

1. ชำระจำนวนเงินราคาส่งของด้วยเงินสดทันทีเมื่อรับสิ่งของ ณ สถานที่ที่สหกรณ์กำหนด

2. ชำระจำนวนเงินราคาส่งของจากเงินกู้ซึ่งได้รับจากสหกรณ์ โดยในทางปฏิบัติให้สหกรณ์หักเงินกู้ซึ่งสมาชิกกู้เพื่อซื้อสิ่งของจากสหกรณ์ชำระจำนวนเงินราคาดังกล่าว ทั้งนี้โดยให้ถือเป็นหลักฐานการรับเงินกู้ของสมาชิกตามหนังสือกู้นั้น การจำหน่ายสิ่งของและการรับชำระเงินค่าสิ่งของในคราวเดียวกันด้วย

3. ในกรณีที่สหกรณ์ไม่ได้รับวงเงินกู้จากธนาคารหรือความต้องการใช้เงินกู้ของสมาชิกเกินวงเงินของสหกรณ์ ให้สหกรณ์จัดให้สมาชิกผู้สั่งซื้อทำหนังสือกู้เสนอต่อสหกรณ์ และรับสิ่งของจากสหกรณ์ ให้ถือเป็นหลักฐานการรับเงินกู้ของสมาชิก โดยคิดเป็นหนี้เงินจำนวนเท่ากับราคาส่งของในเวลาและสถานที่ที่สหกรณ์ส่งมอบให้แก่สมาชิก

4. ด้านการจำหน่ายผลิตผลของสมาชิกให้ได้ราคาดี (ธุรกิจขาย)

สหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด ได้กำหนดระเบียบว่าด้วยการรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิกไว้ดังนี้ (สหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด, 2538: 1-2)

การรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์จากสมาชิกสหกรณ์ อาจกระทำดังต่อไปนี้

1. การซื้อขาดจากสมาชิก สหกรณ์จะรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์จากสมาชิก โดยการซื้อขาดตามราคาตลาดหรือราคาท้องถื่นทั่ว ๆ ไป

2. การเป็นตัวแทนจำหน่ายสหกรณ์จะรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์จากสมาชิก โดยการเป็นตัวแทนจำหน่ายเมื่อสหกรณ์หักค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ค่าใช้จ่ายในการขาย และค่าบริการแล้ว จำนวนเงินที่เหลือให้จ่ายคืนแก่สมาชิกเป็นราย ๆ ไป ค่าบริการให้คิดในอัตรา ร้อยละ 2 ของราคาขาย

3. การรวบรวมเข้ากองกลาง สหกรณ์จะรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิกเข้ากองกลาง เพื่อรวมกันขายเป็นคราว ๆ ตามประเภท ชนิด และคุณภาพของผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ เมื่อสหกรณ์หักค่าใช้จ่ายในการขนส่ง ค่าใช้จ่ายในการขาย และค่าบริการ ในทำนองเดียวกับที่กำหนดไว้ในข้อ 2 แล้ว จำนวนเงินที่เหลือให้จ่ายคืนแก่สมาชิกตามจำนวนผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ที่ส่งมอบ

การรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ตามข้อ 2 หรือข้อ 3 ถ้าสมาชิกต้องการเงินสด สหกรณ์อาจจ่ายเงินทดรองให้แก่สมาชิกผู้ส่งมอบในอัตราไม่เกินร้อยละ 70 ของราคาผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์เมื่อส่งมอบก็ได้

สหกรณ์จะรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ตามวิธีใดวิธีหนึ่งดังกล่าวแล้ว เฉพาะผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ที่มีจำนวนมากพอสมควรเท่านั้น

ความหมายและแนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม ตรงกับภาษาอังกฤษว่า “Participation” นั้นมีผู้ให้ความหมายไว้มากมายหลายทฤษฎี นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์ (2527: 183) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางจิตใจและอารมณ์ (mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์กลุ่ม (group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจให้มีการกระทำ (contribution) การบรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้นกับทั้งให้เกิดความรู้สึกร่วมรับผิดชอบกับกลุ่มดังกล่าว และปรัชญา เวสารัชช์ (2528: 63) ได้กล่าวไว้ว่า การมีส่วนร่วมเกิดขึ้นได้หลายลักษณะ หลายรูปแบบ วิธีการ และหลายวัตถุประสงค์ ความแตกต่างกันไปตามมิติต่าง ๆ เช่นนี้มีผลทำให้ไม่สามารถนิยามของการมีส่วนร่วมได้อย่างครอบคลุม ครบถ้วนและเป็นที่ยอมรับทั่วไปได้ นอกจากนี้ ธาณี พัทย์ผล อ้าง Stavenhagen ใน สุวิทย์ ม่วงเกษม (2540: 6) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า หมายถึง กระบวนการที่สมาชิกของกลุ่มมีการกระทำออกมาในลักษณะของการทำงานร่วมกัน ในการที่จะแสดงให้เห็นถึงความต้องการร่วม ความสนใจร่วม และมีความต้องการที่จะบรรลุเป้าหมายร่วมทางเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง หรือการดำเนินการร่วมกันเพื่อให้มีอิทธิพลต่ออำนาจตัดสินใจ ไม่ว่าจะผ่านทางตรงหรือทางอ้อม หรืออาจจะเป็นการดำเนินการร่วมในการเพิ่มอำนาจต่อการเมือง ทางเศรษฐกิจ การปรับปรุงสถานภาพทางสังคมของกลุ่ม

ไพรัตน์ เตชะรินทร์ (2532: 58) ได้ให้แนวความคิดของการมีส่วนร่วมในการพัฒนาว่าหากจะมองการพัฒนาเป็นเรื่องของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชนแล้ว การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาจึงเป็นตัวแปรที่ขาดมิได้ และควรพิจารณาประเด็นที่สำคัญคือ ประการแรก การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องมีส่วนร่วมในเรื่องอะไรบ้าง อยู่ในขั้นตอนใดของกระบวนการพัฒนา ประการที่สอง การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับกลุ่มเป้าหมายใดบ้าง หรือใครบ้างที่น่าจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่ง อำนาจ อนันตชัย ใน เปรมวดี สิทธิโกสัย (2539: 12) อ้างว่า Erwin Williams ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับความหมายของการพัฒนาแบบมีส่วนร่วม ว่าเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิดตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง เน้นการมีส่วนร่วมอย่างแข็งขันของประชาชน ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ปัญหาร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสม และการสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติ

ขององค์การและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง การพัฒนาแบบมีส่วนร่วมจะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของงานให้ดียิ่งขึ้น

สำหรับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมด้านสหกรณ์การเกษตร มีองค์ประกอบ 2 ประการ คือ การให้บริการทางเทคนิคและอื่น ๆ โดยหน่วยงานจากภายนอก และการมีส่วนร่วมโดยประชาชน ในวิถีทางเพื่อช่วยเหลือตนเอง (อำนาจ ชีรวานิช, 2527: 98)

ประยงค์ สายประเสริฐ ใน สุวิทย์ ม่วงเกษม (2540: 9-10) ได้กล่าวว่าสิ่งสำคัญที่สุดของการมีส่วนร่วมก็คือสมาชิกทุกคนจะต้องมีความเข้าใจ ให้การสนับสนุนและเต็มใจให้ความร่วมมือในกระบวนการอย่างแท้จริง ซึ่งจะกระทำได้โดยสมาชิกได้มีส่วนร่วมตัดสินใจดำเนินการด้วยตนเองอย่างแท้จริง

วิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ คือ

- ใช้วิธีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น โดยมีการฝึกปฏิบัติมากกว่าการรับฟัง โดยทำการมอบหมายงานให้สมาชิกทุกคนมีหน้าที่รับผิดชอบในแต่ละเรื่องต่อไป

- พยายามเริ่มต้นด้วยกิจกรรมที่สมาชิกทุกคนมีความสนใจ

- พยายามเริ่มต้นงานกับสมาชิกกลุ่มเล็ก ๆ ก่อน เพราะกล้าแสดงออก กลุ่มใหญ่ยากต่อการที่จะได้รับความคิดเห็นจากสมาชิกทุกคน แต่ในกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกทุกคนรู้จักกันดี มีความเชื่อถือ และห่วงใยซึ่งกันและกัน ย่อมพร้อมที่จะให้ความร่วมมือ และให้การสนับสนุนได้ดีกว่า

- การสร้างจิตสำนึกในกลุ่มเป็นเรื่องสำคัญที่จะช่วยผลักดันให้เขามีความเต็มใจ และพร้อมที่จะช่วยตนเอง ดังนั้นการช่วยให้สมาชิกเกิดความเข้าใจ และตระหนักถึงสิ่งที่เป็นอุปสรรคขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของกลุ่ม เป็นพลังสำคัญที่จะผลักดันให้สมาชิกร่วมมือกันกระทำกิจกรรม

- ให้คำแนะนำ ปรึกษา ช่วยเหลือ ติดต่อประสานงาน ดูแล และกำกับการทำกิจกรรมกลุ่ม ทั้งทางสังคม การดำเนินการทางธุรกิจให้เป็นไปตามแผน รวมทั้งการบริหารกลุ่มให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ กรรมการดำเนินการ ฝ่ายจัดการและคณะกรรมการกลุ่ม จะต้องดำเนินการตามโครงการ ระยะเวลาประมาณ 1 ปี และค่อย ๆ ถอนตัวออกทีละน้อย เมื่อสมาชิกในกลุ่มมีความสามารถที่คิดแก้ไขปัญหาและสามารถที่จะพัฒนาและดำเนินกิจกรรมของกลุ่มได้ด้วยตนเองแล้ว จะต้องทำการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มว่าดำเนินงานให้เป็นไปตามแผนหรือไม่ ทุก ๆ ระยะเวลา 3 เดือน เพื่อต้องการทราบถึงปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ และกำหนดวิธีการแก้ไขปัญหา

ทฤษฎีการมีส่วนร่วมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ดิน ปรัชญพฤทธิ (2535: 642-645) ได้แบ่งทฤษฎีการมีส่วนร่วมออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ คือ

1. ทฤษฎีความเป็นผู้แทน (representative) ทฤษฎีนี้เน้นความเป็นผู้แทนของผู้นำ และถือว่าการมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง และ/หรือถอดถอนผู้นำเป็นเครื่องหมายของการที่จะให้หลักประกันกับการบริหารงานที่ดี อย่างไรก็ตามทฤษฎีนี้เน้นเฉพาะการวางโครงสร้างสถาบันเพื่อเป็นเครื่องมือในการให้ผู้ตามเข้ามามีส่วนร่วมเท่านั้น เช่น การเลือกตั้งทั่วไป การเลือกตั้งโดยคะแนนลับ และการประชุมปรึกษาหารือประจำปี จะเห็นได้ว่าการมีส่วนร่วมตามนัยของทฤษฎีนี้มิได้เปิดโอกาสให้ผู้ตามได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจขององค์การอย่างแท้จริง ผู้ที่มีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในการตัดสินใจ ได้แก่ บรรดาผู้นำต่าง ๆ ที่เสนอตัวเข้ามาสมัครรับเลือกตั้ง ส่วนผู้ตามนั้นเป็นเพียงไม้ประดับเท่านั้น

2. ทฤษฎีประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (participatory democracy) ตามแนวความคิดของทฤษฎีนี้ การมีส่วนร่วมมีวัตถุประสงค์ไม่เฉพาะแต่การเข้าไปพิจารณาเลือกตั้งหรือถอดถอนผู้นำเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงการเข้าไปมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการวางนโยบาย ยิ่งกว่านั้นทฤษฎีนี้ยังมองการมีส่วนร่วมเป็นการให้การศึกษา และพัฒนาการกระทำทางการเมืองและสังคมที่มีความรับผิดชอบ นั่นก็คือ การไม่ยอมให้มีส่วนร่วมนับว่าเป็นการคุกคามต่อเสรีภาพของผู้ตาม

ยาใจ ไวยยาบาล ใน สุวิทย์ ม่วงเกษม (2540: 14) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ทัศนคติและพฤติกรรมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรที่ประสบความสำเร็จระดับสูงในจังหวัดภาคกลางพบว่า สมาชิกสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จสูง มีความรู้ดีในเรื่องหลักสหกรณ์ รองลงมาคือเรื่องการจัดตั้งและดำเนินธุรกิจสหกรณ์ เรื่องความหมายและวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ และเรื่องสิทธิและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ แต่ยังขาดความรู้ในเรื่องโครงสร้าง และองค์ประชุมของสหกรณ์ สำหรับในด้านทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จสูงปรากฏว่ามีทัศนคติดีมีค่าต่อสหกรณ์ในด้านบุคคลที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ รองลงมาคือ ทัศนคติที่มีต่อสหกรณ์ในด้านการเป็นประโยชน์ต่อท้องถิ่น และทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ส่วนในด้านพฤติกรรมเกี่ยวกับงานสหกรณ์ของสมาชิกสหกรณ์ที่ประสบความสำเร็จสูงมีพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการกับสหกรณ์เป็นจำนวนมากกว่าพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในด้านการทำธุรกิจกับสหกรณ์

ปิยะพร บุญเพ็ญ (2531: 90-91) ได้ศึกษาเรื่องความรู้ ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วม ในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรของสตรีชนบท: ศึกษากรณีสหกรณ์การเกษตรเมืองสวรรค์ จำกัด ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสตรีตัวอย่างที่เป็นสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางตรงในกิจกรรมของสหกรณ์ ในเรื่องการประชุมของสหกรณ์และการกู้เงินจากสหกรณ์มากกว่าธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย และการเข้ารับการอบรมที่สหกรณ์จัดขึ้น ส่วนสตรีตัวอย่างที่ไม่เป็นสมาชิกสหกรณ์ส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางตรงในกิจกรรมของสหกรณ์เกือบทุกเรื่อง ยกเว้นในเรื่องการช่วยแนะนำหรือชักจูงคนในครอบครัวให้เข้ารับการอบรมที่สหกรณ์จัดขึ้น สำหรับบทบาทการมีส่วนร่วมทางอ้อมในกิจกรรมสหกรณ์ของสตรีตัวอย่างส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางอ้อมต่อสหกรณ์ในทุกด้าน เช่น การช่วยครอบครัวหารายได้ การตัดสินใจเกี่ยวกับการใช้จ่ายเงินในครอบครัว การเก็บรายได้ที่เป็นเงินสดของครอบครัว ตลอดจนการดูแลบุตร เป็นต้น ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวิธีสหกรณ์ ได้แก่ ระดับอายุของสตรีตัวอย่าง การศึกษา และการเป็นสมาชิกของสตรีตัวอย่าง ในขณะที่ปัจจัยที่มีผลต่อความคิดเห็นที่มีต่อสหกรณ์ ได้แก่ การศึกษาของสตรีตัวอย่าง และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสตรีในสหกรณ์ ได้แก่ ระดับอายุของสตรีตัวอย่างและการเป็นสมาชิกของสตรีตัวอย่าง

ธานี พิทักษ์ผล ใน สุวิทย์ ม่วงเกษม (2540: 16) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกกับผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในภาคเกษตรของไทย จากผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก ที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในภาคเกษตรของไทย ได้แก่ การเข้าร่วมประชุมใหญ่ของสมาชิก การเข้าร่วมประชุมกลุ่มของสมาชิก การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการฝากเงินกับสหกรณ์ การทำธุรกิจสินเชื่อกับสหกรณ์ การทำธุรกิจการซื้อกับสหกรณ์ และการชำระหนี้ของสมาชิกให้แก่สหกรณ์

นอกจากนี้ พรศักดิ์ โพธิ์อุโมงค์ ใน สุวิทย์ ม่วงเกษม (2540: 16-17) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ของสมาชิกสตรีสหกรณ์การเกษตรเมืองลำปาง จำกัด จังหวัดลำปาง พบว่าการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ของสมาชิกสตรีและสมาชิกชาย รวม 9 กิจกรรม มีความแตกต่างกันถึง 7 กิจกรรม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจขาย ธุรกิจซื้อ การฝากเงินกับสหกรณ์ การบริจาคเงินสมทบกองทุนส่งเสริมสุขภาพและสวัสดิการสมาชิก การเข้าร่วมประชุมกลุ่มและการประชุมใหญ่สามัญประจำปี และการเข้ารับการประชุมฝึกอบรมซึ่งจัดโดยสหกรณ์ หรือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ สำหรับการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์จำนวน 2 กิจกรรมที่ไม่แตกต่างกัน ได้แก่ การถือหุ้นกับสหกรณ์และการใช้บริการจากสหกรณ์ในธุรกิจส่งเสริมและบริการ

ภาคสรุป (Overview)

สหกรณ์เป็นองค์กรธุรกิจรูปแบบหนึ่ง ซึ่งสมาชิกทุกคนเป็นเจ้าของ อีกทั้งจะต้องเป็นผู้จัดหาเงินทุนให้บริการธุรกิจของตนเองด้วย สหกรณ์การเกษตรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้สมาชิกดำเนินการร่วมกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เพื่อเกิดประโยชน์แก่มวลสมาชิกทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม อีกทั้งเพื่อแก้ไขปัญหาที่มีอยู่ร่วมกัน โดยดำเนินการผ่านธุรกิจต่าง ๆ คือ ธุรกิจสินเชื่อ การรับฝากเงินจากสมาชิก ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขายและอื่น ๆ เป็นการบริการสนองความต้องการของสมาชิก

จากการตรวจสอบเอกสารที่เกี่ยวข้องพบว่า การมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับจิตใจและอารมณ์ อาจเกิดขึ้นได้หลายลักษณะ หลายรูปแบบ หลายวัตถุประสงค์แตกต่างกันไป การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์เป็นสิ่งสำคัญมากในการดำเนินงานของสหกรณ์ สมาชิกที่ประสบผลสำเร็จให้ความสำคัญทั้งการมีส่วนร่วมทางตรงในกิจกรรมของสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมทางอ้อม เช่น การช่วยครอบครัวหารายได้ การเก็บรายได้ที่เป็นเงินสด เป็นต้น อย่างไรก็ตามปัจจัยหรือตัวแปรด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่มีความสัมพันธ์กับผลการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในภาคเกษตร ได้แก่ การมีส่วนร่วมในธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจขาย ธุรกิจซื้อ การฝากเงินกับสหกรณ์ การเข้าร่วมประชุมกลุ่มและการประชุมใหญ่ การเข้ารับการอบรม และการถือหุ้นกับสหกรณ์ ตลอดจนการใช้บริการอื่น ๆ ของสหกรณ์

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

(RESEARCH METHODOLOGY)

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ได้กำหนดวิธีการวิจัยดังนี้

สถานที่ดำเนินการวิจัย

(Locale of the Study)

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการวิจัยในพื้นที่อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย โดยรวบรวมข้อมูลจากสมาชิกสหกรณ์ในแผนดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด ครอบคลุม 5 ตำบล คือ ตำบลทุ่งเสลี่ยม ตำบลไทยชนะศึก ตำบลบ้านใหม่ไชยมงคล ตำบลเขาแก้วศรีสมบูรณ์ และตำบลกลางดง เหตุผลที่เลือกสถานที่ดังกล่าวเพื่อการวิจัยครั้งนี้เนื่องจาก

สหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด ได้จดทะเบียนเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2517 นับถึงปัจจุบันเป็นเวลา 22 ปีเศษ มีสมาชิกจำนวนทั้งสิ้น 1,228 คน และกรมส่งเสริมสหกรณ์ได้จัดระดับขีดความสามารถของสหกรณ์เป็นสหกรณ์ระดับ 2 ซึ่งเป็นสหกรณ์หนึ่งในโครงการปรับปรุงและพัฒนาสหกรณ์การเกษตรอีกด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

(Population and Sampling Procedures)

ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด มีจำนวน 1,228 คน เนื่องจากประชากรมีจำนวนมากและสมาชิกสหกรณ์มีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน (homogeneous) จึงกำหนดขนาดตัวอย่าง (sample size) โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบ (systematic random sampling) จากการลำดับประชากรตามหมายเลขทะเบียนสมาชิกทั้งหมดแล้วเลือกตัวอย่างจากทุก ๆ หน่วยที่ 10 จนครบจำนวนตัวอย่าง 123 คน (วินัย อาจคงหาญ, สุวรรณรุจโชติ, 2527: 35-37)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย (Research Instrument)

เครื่องมือที่ใช้รวบรวมข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสัมภาษณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามแนวทางของวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งเป็นคำถามประเภทปลายเปิด (open-ended) และปลายปิด (close-ended) โดยในแบบสัมภาษณ์แบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ การสมรส จำนวนสมาชิกในครอบครัว แรงงานในครอบครัว พื้นที่ทำการเกษตร ลักษณะการใช้พื้นที่ทำการเกษตร รายได้ในครอบครัว ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และการถือหุ้น

ตอนที่ 2 เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด ด้านการทำธุรกิจกับสหกรณ์ด้านสินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย การเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ ผู้วิจัยได้ออกแบบสัมภาษณ์โดยให้ผู้ให้ข้อมูลเลือกคำตอบในลักษณะการประมาณค่า (rating scale) ตามแบบของ Likert โดยให้คะแนนเป็น 5 ระดับ (วิเชียร เกตุสิงห์ ใน สวัสดิ์ กันจินะ, 2538: 34) ซึ่งให้ความหมายค่าของคะแนน ดังนี้

มีส่วนร่วมมากที่สุด	= 5
มีส่วนร่วมมาก	= 4
มีส่วนร่วมปานกลาง	= 3
มีส่วนร่วมน้อย	= 2
มีส่วนร่วมน้อยที่สุด	= 1

ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ได้ใช้ระบบการให้คะแนน (scoring system) ในการวัดการมีส่วนร่วมในแต่ละองค์ประกอบ โดยสมาชิกผู้ให้ข้อมูลเลือกระดับการมีส่วนร่วมใน 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จากนั้นนำคะแนนมาคิดค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (weight mean score, WMS)

เพื่อเป็นมาตรฐานในการแปลผลข้อมูลต่อไป และมีเกณฑ์แปลผลซึ่งกำหนดค่าเฉลี่ยไว้ดังนี้

มีส่วนร่วมในระดับมากที่สุด	= 4.21 - 5.00
มีส่วนร่วมในระดับมาก	= 3.41 - 4.20
มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง	= 2.61 - 3.40
มีส่วนร่วมในระดับน้อย	= 1.81 - 2.60
มีส่วนร่วมในระดับน้อยที่สุด	= 1.00 - 1.80

การทดสอบเครื่องมือ

(Pretesting of the Instrument)

การทดสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นแล้ว ให้คณะกรรมการที่ปรึกษาพิจารณาตรวจสอบ วิเคราะห์ และดำเนินการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาที่จะวัด (content validity) มากยิ่งขึ้น

การรวบรวมข้อมูล

(Data Gathering)

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ กระทำโดยการสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างจำนวน 123 ราย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยประสานงานกับสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด โดยตรง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. ผู้วิจัยได้นำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บข้อมูลโดยวิธีสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล จำนวน 123 คน ด้วยตนเอง
3. นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ แปรผล สรุป และรายงานผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล (Analysis of Data)

เมื่อรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์แล้ว ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์สมาชิกสหกรณ์มาถอดรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (statistical package for the social sciences, SPSS/PC⁺) โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัว แรงงานในครอบครัว จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาการเป็นสมาชิก และจำนวนหนี้ที่ติดกับสหกรณ์ โดยนับจำนวนความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย มาใช้ในการสรุป อภิปรายผล

2. การคิดคำนวณหาค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย ของการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด นำระบบการให้คะแนน (scoring system) ใช้ในการวัดการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในแต่ละธุรกิจหรือกิจกรรม ซึ่งผู้ให้ข้อมูลเลือกระบบการมีส่วนร่วม ในระดับ “มากที่สุด” “มาก” “ปานกลาง” “น้อย” และ “น้อยที่สุด” โดยกำหนดคะแนน 5-1 ตามลำดับ จาก “มากที่สุด” ถึง “น้อยที่สุด” จากนั้น นำคะแนนในแต่ละระดับมาหาค่าน้ำหนักคะแนนเฉลี่ย (weight mean score)

ระยะเวลาในการวิจัย (Research Duration)

การวิจัยครั้งนี้ ใช้เวลาในการทำวิจัยตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนตุลาคม 2540 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 8 เดือน

บทที่ 4

ผลการวิจัย และวิจารณ์

(RESULTS AND DISCUSSION)

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด อำเภอทุ่งเสถียร จังหวัดสุโขทัย ซึ่งเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์จากกลุ่มตัวอย่างสมาชิก จำนวน 123 คน การนำเสนอผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยนำเสนอในรูปของตารางข้อมูลประกอบ คำบรรยาย และความเรียง โดยได้รวบรวมเอาผลการวิจัยและวิจารณ์เป็นส่วนเดียวกัน ซึ่งแยกออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอน 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด

ตอน 2 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของ สหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด

เพศ

ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 58.54 เป็นชาย และร้อยละ 41.46 เป็นหญิง (ตาราง 1) จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล พบว่าสาเหตุที่สมาชิกเป็นชายมากกว่าเนื่องจากการรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกสหกรณ์กำหนดให้หัวหน้าครอบครัวเป็นผู้สมัคร ซึ่งได้ถือปฏิบัติเช่นนั้นมาเป็นเวลานานแล้ว แต่ระยะต่อมาสหกรณ์มักพบปัญหาในการดำเนินงานบางอย่างบ่อย ๆ เช่น การประชุมไม่ครบองค์ประชุม และสมาชิกไม่ติดต่อสหกรณ์ตามนัดหมาย เป็นต้น ทั้งนี้เนื่องจากชายผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวต้องเดินทางไปประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เพิ่มให้ครอบครัว ในท้องถิ่นหรือต่างประเทศ ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงให้หญิงหรือภรรยาเป็นสมาชิกแทนได้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้เองที่ทำให้จำนวนสมาชิกเป็นชายและหญิงมีจำนวนใกล้เคียงกัน

ตาราง 1 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	72	58.54
หญิง	51	41.46
รวม	123	100.00

อายุ

การวิจัยอายุของผู้ให้ข้อมูลระบุได้ว่ามีอายุสูงสุด 75 ปี และมีอายุต่ำสุด 19 ปี โดยผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 34.15 มีอายุในช่วง 41-50 ปี รองลงมาร้อยละ 26.01 มีอายุในช่วง 31-40 ปี ร้อยละ 18.70 มีอายุในช่วง 51-60 ปี และร้อยละ 16.26 มีอายุมากกว่า 60 ปี ส่วนที่เหลือร้อยละ 4.88 มีอายุ 30 ปี และต่ำกว่า โดยมีอายุเฉลี่ย 48 ปี (ตาราง 2) จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลอธิบายได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลจำนวนเกือบครึ่งอยู่ในช่วงของชีวิตการทำงานสร้างตัว สร้างครอบครัว หลังจากที่ได้ผ่านการเรียนรู้หลาย ๆ ด้านของชีวิตมาแล้ว ผู้ให้ข้อมูลอีกจำนวนหนึ่งที่อยู่ในวัยสูงอายุยังคงต้องต่อสู้กับปัญหาหนี้สินและภาวะธรรมชาติ โดยได้รับความช่วยเหลือจากลูกหลานบ้าง ส่วนผู้ให้ข้อมูลจำนวนน้อยที่มีอายุนั้น เข้าเป็นสมาชิกสืบต่อจากบิดา มารดาที่ชรา หรือเสียชีวิตไปแล้ว

ตาราง 2 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
30 ปีและต่ำกว่า	6	4.88
31 - 40 ปี	32	26.01
41 - 50 ปี	42	34.15
51 - 60 ปี	23	18.70
มากกว่า 60 ปี	20	16.26
รวม	123	100.00

ค่าเฉลี่ย 47.59

ค่าสูงสุด 75

ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.99

ค่าต่ำสุด 19

สถานภาพการสมรส

การวิจัยสถานภาพการสมรสของผู้ให้ข้อมูลระบุว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 81.30 สมรสแล้ว รองลงมาร้อยละ 13.82 เป็นหม้าย ร้อยละ 4.07 ยังเป็นโสด และร้อยละ 0.81 หย่าร้าง (ตาราง 3) จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล พบว่าผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดสมรสแล้ว อยู่ในช่วงที่ควรแก่การมีครอบครัว และพยายามสร้างฐานะ ส่วนผู้ให้ข้อมูลที่เป็นหม้าย เกิดจากสามีหรือภรรยาเสียชีวิตเนื่องจากอุบัติเหตุและการเจ็บป่วย ปัญหาการทะเลาะเบาะแว้งภายในครอบครัว ปัญหาในเรื่องเศรษฐกิจ จนต้องทำให้ครอบครัวแยกกันอยู่ เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดการหย่าร้าง ส่วนผู้ให้ข้อมูลที่ยังเป็นโสด ยังอยู่ในช่วงการเรียนรู้และหาประสบการณ์ในการดำเนินชีวิต

ตาราง 3 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	จำนวน	ร้อยละ
โสด	5	4.07
สมรส	100	81.30
หม้าย	17	13.82
หย่าร้าง	1	0.81
รวม	123	100.00

ระดับการศึกษา

การวิจัยระดับการศึกษาของผู้ให้ข้อมูลพบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 53.66 ได้รับการศึกษาระดับประถมศึกษา รองลงมาร้อยละ 18.70 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ร้อยละ 14.63 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. ส่วนที่เหลือร้อยละ 11.38 ไม่ได้รับการศึกษา และร้อยละ 1.63 ระดับปริญญาตรี (ตาราง 4) ซึ่งกล่าวได้ว่าสมาชิกส่วนใหญ่ ได้รับการศึกษาสูงสุดอยู่ในระดับประถมศึกษา แสดงให้เห็นว่า ผู้ให้ข้อมูลเกินกว่าครึ่งมีการศึกษาอยู่ในระดับที่อ่านออกเขียนได้ มีความสามารถในการรับรู้ข่าวสาร ข้อมูลต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาอาชีพ ปรับปรุงฐานะของตนเองและครอบครัวได้พอสมควร อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ได้รับการศึกษาอยู่บ้างเป็นภาระของเพื่อนบ้านและเจ้าหน้าที่คอยให้ความช่วยเหลือต่อไป ส่วนผู้ให้ข้อมูลน้อยมากที่ได้รับการศึกษาในระดับปริญญาตรีนั้น น่าจะมีโอกาสและกำลังในการพัฒนาการบริหารงานของสมาชิกสหกรณ์ได้ดี

ตาราง 4 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ไม่ได้รับการศึกษา	14	11.38
ประถมศึกษา	66	53.66
มัธยมศึกษาตอนต้น	23	18.70
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	18	14.63
อนุปริญญา/ปวส.	-	-
ปริญญาตรี	2	1.63
รวม	123	100.00

จำนวนสมาชิกในครอบครัว

การวิจัยจำนวนสมาชิกในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลพบว่า มีจำนวนสมาชิกในครอบครัวสูงสุด 9 คน และต่ำสุด 2 คน ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 61.79 มีสมาชิกในครอบครัว 3-4 คน รองลงมา ร้อยละ 27.64 มีสมาชิกในครอบครัว 5-6 คน ร้อยละ 5.69 มีสมาชิกในครอบครัว 7 คนและมากกว่า และร้อยละ 4.88 มีสมาชิกในครอบครัว 1-2 คน โดยมีจำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4 คน (ตาราง 5) จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล อธิบายได้ว่าสภาพครอบครัวของชาวชนบท หรือครอบครัวของเกษตรกรไทยในปัจจุบัน เมื่อแต่งงานแล้วจะแยกครอบครัวออกไปประกอบอาชีพเป็นอิสระจากครอบครัวเดิม แสดงว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปจากครอบครัวขยาย (extended family) ที่ในครอบครัวหนึ่ง ๆ มีสมาชิกในครอบครัวจำนวนมากไปสู่สภาพครอบครัวเดี่ยว (nuclear family) หรืออาจเป็นไปได้ว่าผลของการรณรงค์การวางแผนครอบครัวประสบความสำเร็จ จึงทำให้จำนวนสมาชิกในครอบครัวมีจำนวนน้อย

ตาราง 5 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว

สมาชิกในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
1 - 2 คน	6	4.88
3 - 4 คน	76	61.79
5 - 6 คน	34	27.64
7 คน และมากกว่า	7	5.69
รวม	123	100.00
ค่าเฉลี่ย 4.19		ค่าสูงสุด 9
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.30		ค่าต่ำสุด 2

จำนวนแรงงานในครอบครัว

การวิจัยจำนวนแรงงาน หรือสมาชิกในครอบครัวที่หารายได้ให้แก่ครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลระบุได้ว่ามีจำนวนสูงสุด 8 คน และมีจำนวนต่ำสุด 1 คน ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 50.41 มีจำนวนแรงงานในครอบครัว 1-2 คน รองลงมาร้อยละ 45.53 มีจำนวนแรงงานในครอบครัว 3-4 คน ร้อยละ 3.25 มีแรงงานในครอบครัว 5-6 คน และร้อยละ 0.81 มีแรงงานในครอบครัว 7 คน หรือมากกว่า โดยมีจำนวนแรงงานในครอบครัวเฉลี่ย 2 คน (ตาราง 6) ครอบครัวของสมาชิกส่วนใหญ่มีแรงงานในครอบครัวเหมาะสมเมื่อเทียบกับขนาดของครอบครัว ซึ่งมีจำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน แสดงให้เห็นว่า ครอบครัวสมาชิกมีแรงงานในครอบครัวเพื่อช่วยกันทำงานหารายได้ให้ครอบครัวอย่างพอเพียง

ตาราง 6 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนแรงงานในครอบครัว

จำนวนแรงงานในครอบครัว	จำนวน	ร้อยละ
1 - 2 คน	62	50.41
3 - 4 คน	56	45.53
5 - 6 คน	4	3.25
7 คน และมากกว่า	1	0.81
รวม	123	100.00
ค่าเฉลี่ย 2.75	ค่าสูงสุด 8	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.05	ค่าต่ำสุด 1	

จำนวนและการครอบครองพื้นที่ทำการเกษตร

การวิจัยจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรของผู้ให้ข้อมูลพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรมากที่สุด 80 ไร่ และมีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรน้อยที่สุด 2 ไร่ ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 48.78 มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 11-20 ไร่ รองลงมาร้อยละ 20.33 มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 10 ไร่และต่ำกว่า ร้อยละ 16.26 มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตร 21-30 ไร่ และร้อยละ 14.63 มีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรมากกว่า 30 ไร่ โดยจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 18 ไร่ (ตาราง 7) อาจกล่าวสรุปได้ว่าจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรของสมาชิก โดยเฉลี่ยแล้วมีจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรที่อยู่ในวิสัยที่ผู้ให้ข้อมูลสามารถดูแลเอาใจใส่ได้ทั่วถึงและใช้พื้นที่ทำการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยปรับปรุง พัฒนาพื้นที่ทำการเกษตรให้เกิดผลตอบแทนได้ดี

ตาราง 7 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนและการครอบครอง
พื้นที่ทำการเกษตร

จำนวนและการครอบครอง พื้นที่ทำการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
10 ไร่ และต่ำกว่า	25	20.33
11 - 20 ไร่	60	48.78
21 - 30 ไร่	20	16.26
มากกว่า 30 ไร่	18	14.63
รวม	123	100.00
ค่าเฉลี่ย 18.42	ค่าสูงสุด 80	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 12.16	ค่าต่ำสุด 2	

เมื่อพิจารณาจากการครอบครองพื้นที่ทำการเกษตร พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 96.75 มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง และร้อยละ 3.25 ไม่มีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง (ตาราง 8) สมาชิกเกือบทั้งหมดมีที่ดินเป็นของตนเอง ย่อมเป็นแรงจูงใจให้มีความคิดริเริ่ม และปรับปรุงพัฒนาการใช้พื้นที่ทำการเกษตรให้ได้ประโยชน์มากขึ้น อย่างไรก็ตามสมาชิกที่ไม่มีที่ดินเป็นของตนเองนั้น จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล ระบุได้ว่า สมาชิกได้ใช้พื้นที่จากผู้อื่นให้ใช้ทำประโยชน์ได้แก่ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง แบ่งพื้นที่ทำการเกษตรให้ทำประโยชน์โดยไม่คิดค่าเช่าและสมาชิกบางรายได้เช่าจากผู้อื่น

ตาราง 8 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการครอบครองพื้นที่ทำการเกษตร

การครอบครองพื้นที่ทำการเกษตร	จำนวน	ร้อยละ
เป็นของตนเอง	119	96.75
ไม่มี	4	3.25
รวม	123	100.00

รายได้ของครอบครัวสมาชิก

การวิจัยจำนวนรายได้รวมของครอบครัวต่อปีของผู้ให้ข้อมูลพบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีรายได้ต่อปีสูงสุด 300,000 บาท และมีรายได้ต่ปีต่ำสุด 10,000 บาท ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 54.47 มีรายได้ต่อปี 50,001-100,000 บาท รองลงมาร้อยละ 21.95 มีรายได้ต่อปี 100,001-150,000 บาท ร้อยละ 11.38 มีรายได้ต่อปี 50,000 บาทและต่ำกว่า ส่วนที่เหลือร้อยละ 7.32 มีรายได้ต่อปี 150,001-200,000 บาท และร้อยละ 4.88 มีรายได้ต่อปีมากกว่า 200,000 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ย 97,500 บาท (ตาราง 9) จำนวนรายได้ต่อปีของสมาชิกโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับรายได้เฉลี่ยต่อหัวตามเป้าหมายของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 พ.ศ. 2535-2539 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ไม่ระบุปีพิมพ์: 3) ได้กำหนดไว้คือ 41,000 บาทต่อปี

ตาราง 9 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามจำนวนรายได้ต่อปีของครอบครัว

จำนวนรายได้ต่อปี	จำนวน	ร้อยละ
50,000 บาท และต่ำกว่า	14	11.38
50,001 - 100,000 บาท	67	54.47
100,001 - 150,000 บาท	27	21.95
150,001 - 200,000 บาท	9	7.32
มากกว่า 200,000 บาท	6	4.88
รวม	123	100.00
ค่าเฉลี่ย 97,500	ค่าสูงสุด 300,000	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 48,963.14	ค่าต่ำสุด 10,000	

จำนวนรายได้ต่อปีของสมาชิก เมื่อพิจารณาถึงแหล่งที่มาของรายได้ของครอบครัวพบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 90.24 มีรายได้จากการรับจ้างเฉลี่ย 51,203.25 บาทต่อปี รองลงมาร้อยละ 76.42 มีรายได้จากการทำนาเฉลี่ย 18,048.78 บาทต่อปี ร้อยละ 56.10 มีรายได้จากพืชไร่เฉลี่ย 8,861.79 บาทต่อปี ร้อยละ 37.40 มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 13,495.93 บาทต่อปี ส่วนที่เหลือร้อยละ 16.26 มีรายได้จากไม้ผลเฉลี่ย 4,178.86 บาทต่อปี และร้อยละ 4.60 มีรายได้จากพืชผักเฉลี่ย 243.90 บาทต่อปี (ตาราง 10) จากผลการพิจารณาแหล่งที่มาของรายได้ต่อปีของครอบครัวสรุปได้ว่า รายได้ส่วนมากของครอบครัวผู้ให้ข้อมูลได้จากการเกษตร

ได้แก่ การทำนา การปลูกพืชไร่ และการเลี้ยงสัตว์ นอกจากนั้นยังพบอีกว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบทุกครอบครัวมีรายได้จากการรับจ้าง โดยเฉลี่ยรวมแล้วมากกว่าที่ได้มาจากการทำการเกษตร จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล อธิบายได้ว่า หลังจากเสร็จสิ้นฤดูทำการเกษตรหรือในช่วงว่างเกือบทุกครอบครัวจะเดินทางไปหางานทำเป็นคนงานก่อสร้าง พนักงานขับรถบรรทุก และขายของเร่ นอกพื้นที่ หรือ ต่างจังหวัดหรือต่างประเทศ และผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ได้ไปหางานทำนอกพื้นที่ จะรับจ้างจัดตกแต่งทำสีเครื่องเรือนที่ทำจากไม้สัก ซึ่งได้ค่าตอบแทนค่อนข้างมาก จึงทำให้จำนวนรายได้ต่อปีของครอบครัวผู้ให้ข้อมูลอยู่ในระดับค่อนข้างสูงด้วย

ตาราง 10 จำนวน ร้อยละและรายได้เฉลี่ยต่อปีของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามแหล่งที่มาของรายได้

แหล่งที่มาของรายได้	จำนวน (n = 123)	ร้อยละ	รายได้เฉลี่ยต่อปี
การปลูกไม้ผล	20	16.26	4,178.86
การปลูกพืชไร่	69	56.10	8,861.79
การปลูกพืชผัก	5	4.06	243.90
การทำนา	94	76.42	18,048.78
การเลี้ยงสัตว์	46	37.40	13,495.93
การรับจ้าง	111	90.24	51,203.25

หมายเหตุ ผู้ให้ข้อมูลตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก

การวิจัยระยะเวลาการเป็นสมาชิกของผู้ให้ข้อมูลระบุได้ว่า การเป็นสมาชิกของผู้ให้ข้อมูลมีระยะเวลาสูงสุด 30 ปี และมีระยะเวลาดำสุด 1 ปี ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 33.33 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 5 ปีและต่ำกว่า รองลงมาร้อยละ 28.47 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 6-10 ปี ร้อยละ 17.07 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 16-20 ปี ส่วนที่เหลือร้อยละ 16.26 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกมากกว่า 20 ปี และร้อยละ 4.87 มีระยะเวลาการเป็นสมาชิก 11-15 ปี โดยมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกเฉลี่ย 10 ปี (ตาราง 11) กล่าวสรุปได้ว่าด้วยเหตุที่สหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด เป็นสหกรณ์ที่ควบมาจากสหกรณ์หาทุน ขนาดเล็กหลาย ๆ สหกรณ์ เมื่อประมาณ 22 ปีที่ผ่านมาเอง จึงยังมีสมาชิกสหกรณ์หาทุนเดิมโอนมาเป็นสมาชิก สังเกตได้จาก

ระยะเวลาการเป็นสมาชิกละ 30 ปี และระยะต่อ ๆ มา สหกรณ์ได้รับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้สมาชิกจำนวนเกือบครึ่งมีระยะเวลาการเป็นสมาชิกเพียงไม่เกิน 5 ปี และสมาชิกจำนวนเกือบครึ่งเช่นเดียวกันที่มีระยะเวลาการเป็นสมาชิกอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ย 10 ปี

ตาราง 11 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามระยะเวลาการเป็นสมาชิก

ระยะเวลาการเป็นสมาชิก	จำนวน	ร้อยละ
5 ปี และต่ำกว่า	41	33.33
6 - 10 ปี	35	28.47
11 - 15 ปี	6	4.87
16 - 20 ปี	21	17.07
มากกว่า 20 ปี	20	16.26
รวม	123	100.00
ค่าเฉลี่ย 10.23		ค่าสูงสุด 30
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 8.38		ค่าต่ำสุด 1

การถือหุ้นกับสหกรณ์

การวิจัยจำนวนหุ้นเมื่อแรกเข้า พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนหุ้นเมื่อแรกเข้าสูงสุด 100 หุ้นและจำนวนต่ำสุด 1 หุ้น ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 54.47 มีหุ้นเมื่อแรกเข้าไม่เกิน 5 หุ้น รองลงมา ร้อยละ 40.65 มีหุ้นเมื่อแรกเข้า 6-10 หุ้น ส่วนที่เหลือร้อยละ 4.07 มีหุ้นเมื่อแรกเข้า 11-20 หุ้น และร้อยละ 0.81 มีหุ้นเมื่อแรกเข้ามากกว่า 20 หุ้น โดยมีจำนวนหุ้นเมื่อแรกเข้าเฉลี่ย 5 หุ้น (ตาราง 12) ส่วนผลการวิจัยจำนวนหุ้นปัจจุบัน ปรากฏว่าผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนหุ้นปัจจุบัน สูงสุด 19,800 หุ้น และจำนวนต่ำสุด 1 หุ้น ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 37.40 มีหุ้นปัจจุบัน 500 หุ้น และต่ำกว่ารองลงมา ร้อยละ 18.70 มีหุ้นปัจจุบันมากกว่า 2,000 หุ้น ร้อยละ 17.88 มีหุ้นปัจจุบัน 1,001-1,500 หุ้น ส่วนที่เหลือร้อยละ 13.82 มีหุ้นปัจจุบัน 501-1,000 หุ้น และร้อยละ 12.20 มีหุ้นปัจจุบัน 1,501-2,000 หุ้น โดยมีจำนวนหุ้นปัจจุบันเฉลี่ย 1,445 หุ้น (ตาราง 12)

การถือหุ้นกับสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูล กล่าวสรุปได้ว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ถือหุ้นเมื่อแรกเข้าจำนวนไม่เกิน 10 หุ้น และเมื่อพิจารณาถึงจำนวนหุ้นรวมถึงปัจจุบัน ผู้ให้ข้อมูลจำนวนน้อยที่มีจำนวนหุ้นปัจจุบันเกินกว่า 2,000 หุ้น และผู้ให้ข้อมูลเกือบครึ่งมีจำนวนหุ้นปัจจุบันไม่เกิน 500 หุ้น เห็นได้ว่าการถือหุ้นกับสหกรณ์ของผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนไม่มากนัก อาจ

เป็นเพราะสหกรณ์กำหนดจำนวนหุ้นแรกเข้าไว้ต่ำและการเพิ่มหุ้นของสมาชิกมีน้อย โดยมีการเพิ่มจำนวนหุ้นตามส่วนของเงินกู้ที่กู้จากสหกรณ์เท่านั้น

ตาราง 12 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการถือหุ้นกับสหกรณ์

(n=123)

จำนวนหุ้นที่ถือกับสหกรณ์	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนหุ้นเมื่อแรกเข้า		
5 หุ้นและต่ำกว่า	67	54.47
6 - 10 หุ้น	50	40.65
11 - 20 หุ้น	5	4.07
มากกว่า 20 หุ้น	1	0.81
ค่าเฉลี่ย 5.99	ค่าสูงสุด 100	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 9.67	ค่าต่ำสุด 1	
จำนวนหุ้นปัจจุบัน		
500 หุ้นและต่ำกว่า	46	37.40
501 - 1,000 หุ้น	17	13.82
1,001 - 1,500 หุ้น	22	17.88
1,501 - 2,000 หุ้น	15	12.20
มากกว่า 2,000 หุ้น	23	18.70
ค่าเฉลี่ย 1,445.74	ค่าสูงสุด 19,800	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2,442.25	ค่าต่ำสุด 1	

ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสลี่ยม จำกัด

การมีส่วนร่วมของสมาชิกด้านธุรกิจสินเชื่อ

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมด้านธุรกิจสินเชื่อของผู้ให้ข้อมูล ดังแสดงในตาราง 13
ปรากฏรายละเอียดดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมมากที่สุด คือ สามารถส่งชำระค่านเงินกู้ได้เฉพาะดอกเบี้ยเท่านั้น โดยผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 62.60 สามารถส่งชำระดอกเบี้ยได้ครบถ้วนมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 21.13 สามารถส่งชำระดอกเบี้ยได้ครบถ้วนมากและร้อยละ 13.01 สามารถส่งชำระดอกเบี้ยได้ครบถ้วนปานกลาง ส่วนที่เหลือสามารถส่งชำระดอกเบี้ยได้ครบถ้วนน้อยและน้อยที่สุดมีร้อยละ 1.63 เท่ากัน

ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่าผู้ให้ข้อมูลประสบภาวะราคาผลผลิตการเกษตรตกต่ำหรือเกิดภัยธรรมชาติ หรือมีหนี้หลายทาง จึงทำให้ไม่สามารถส่งชำระหนี้เงินกู้ได้ทั้งหมด

2. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมมาก คือ สามารถส่งชำระค่านเงินกู้ได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยของกู้เงินจากสหกรณ์เมื่อมีความจำเป็นทางการเกษตร และการนำเงินกู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์

ผู้ให้ข้อมูลสามารถส่งชำระค่านเงินกู้ได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 42.28 สามารถชำระได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยมาก รองลงมา ร้อยละ 26.82 สามารถชำระได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยมากที่สุด และร้อยละ 24.39 สามารถชำระได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยปานกลาง ส่วนที่เหลือร้อยละ 4.88 ชำระได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยน้อย และร้อยละ 1.63 ชำระได้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ยน้อยที่สุด เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีรายได้ค่อนข้างสูงแต่ไม่ค่อยส่งชำระหนี้เงินกู้

ผู้ให้ข้อมูลกู้เงินจากสหกรณ์เมื่อมีความจำเป็นทางการเกษตร พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 39.84 เมื่อมีความจำเป็นทางการเกษตรกู้เงินจากสหกรณ์มากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 23.58 เมื่อมีความจำเป็นทางการเกษตรกู้เงินจากสหกรณ์มาก และร้อยละ 21.95 เมื่อมีความจำเป็นทางการเกษตรกู้เงินจากสหกรณ์ปานกลาง ส่วนที่เหลือร้อยละ 12.19 เมื่อมีความจำเป็นทางการเกษตรกู้เงินจากสหกรณ์น้อย และร้อยละ 2.44 เมื่อมีความจำเป็นทางการเกษตรกู้เงินจากสหกรณ์น้อยมาก เป็นไปได้ที่ผู้ให้ข้อมูลหันไปกู้เงินจากแหล่งอื่น หรือผู้ให้ข้อมูลมีหนี้เงินกู้กับสหกรณ์อยู่แล้วยังไม่ชำระหนี้เลย จึงไม่สามารถขอกู้เงินจากสหกรณ์ได้อีก

การนำเงินกู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์ พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 30.08 นำเงินกู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์มากที่สุด และร้อยละ 21.95 เท่ากัน นำเงินกู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์มากและปานกลาง แต่มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 24.39 นำเงินกู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์

น้อย และร้อยละ 1.63 นำเงินกู้ไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์น้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้ อาจเป็น เพราะให้ผู้ให้ข้อมูลประมาณ 1 ใน 4 มีความจำเป็นต้องใช้เงินด้านอื่น แต่ทำแผนและคำขอกู้ไม่ ตรงกับความเป็นจริง โดยร่วมมือกับพนักงานสหกรณ์

3. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมปานกลาง ได้แก่ การจัดทำแผนการผลิตและคำขอกู้เงินด้วย ตนเอง การฝากเงินออมกับสหกรณ์ และแนะนำเพื่อนสมาชิกให้ฝากเงินกับสหกรณ์

การจัดทำแผนการผลิตและคำขอกู้ด้วยตนเอง พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 47.97 จัดทำแผนการผลิตและคำขอกู้ด้วยตนเองปานกลาง รองลงมาร้อยละ 37.39 จัดทำแผนการผลิต และคำขอกู้ด้วยตนเองมาก และร้อยละ 2.44 จัดทำแผนการผลิตและคำขอกู้ด้วยตนเองมากที่สุด ส่วนที่เหลือร้อยละ 8.13 จัดทำแผนการผลิตและคำขอกู้ด้วยตนเองน้อย และร้อยละ 4.07 จัดทำ แผนการผลิตและคำขอกู้ด้วยตนเองน้อยที่สุด เป็นที่น่าสังเกตว่า มีผู้ให้ข้อมูลจำนวนไม่น้อยที่ มอบหมายให้ผู้อื่นหรือพนักงานสหกรณ์เป็นผู้จัดทำแผนการผลิตและคำขอกู้แทนตน

การฝากเงินออมกับสหกรณ์ พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 43.08 ฝากเงินออมกับ สหกรณ์ปานกลาง รองลงมาร้อยละ 23.58 ฝากเงินออมกับสหกรณ์น้อยที่สุด ร้อยละ 17.84 ฝากเงินออมกับสหกรณ์น้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 13.82 ฝากเงินออมกับสหกรณ์มาก และร้อยละ 1.63 ฝากเงินออมกับสหกรณ์มากที่สุด เป็นไปได้ที่ผู้ให้ข้อมูล ยังไม่เชื่อถือหรือยังมองไม่เห็น ความสำคัญในการฝากเงินกับสหกรณ์ซึ่งตนเองเป็นเจ้าของ หรือขาดแรงจูงใจในการฝากเงินกับ สหกรณ์

การแนะนำเพื่อนสมาชิกให้ฝากเงินกับสหกรณ์ พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 34.96 แนะนำเพื่อนสมาชิกให้ฝากเงินกับสหกรณ์มาก รองลงมาร้อยละ 31.71 แนะนำเพื่อนสมาชิกให้ ฝากเงินกับสหกรณ์ปานกลาง และร้อยละ 12.19 แนะนำเพื่อนสมาชิกให้ฝากเงินกับสหกรณ์มาก ที่สุด แต่มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 15.45 แนะนำเพื่อนสมาชิกให้ฝากเงินกับสหกรณ์น้อย และร้อยละ 5.69 แนะนำเพื่อนสมาชิกให้ฝากเงินกับสหกรณ์น้อยมาก เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ ได้แนะนำเพื่อนสมาชิกให้ฝากเงินกับสหกรณ์ก็ตาม แต่การฝากเงินออมไว้กับสหกรณ์ก็ยังได้รับ ความร่วมมือไม่มาก อาจยังขาดแรงจูงใจและยังไม่มั่นใจ ดังกล่าวแล้วก็ได้

4. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมน้อย คือ การฝากเงินตามโครงการระดมทุนของสหกรณ์ใน วันสำคัญต่าง ๆ พบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 36.59 ฝากเงินตามโครงการระดมทุนน้อยที่สุด รอง ลงมาร้อยละ 30.89 ฝากเงินตามโครงการระดมทุนน้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 29.27 ฝากเงินตาม โครงการระดมทุนปานกลาง และร้อยละ 3.25 ฝากเงินตามโครงการระดมทุนมาก เห็นได้ว่า นอกจากผู้ให้ข้อมูลจะฝากเงินออมไว้กับสหกรณ์น้อยแล้ว ในการระดมทุนเนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ

ก็ยังได้รับความร่วมมือน้อยลงไปอีก อาจเป็นเพราะว่าผู้ให้ข้อมูลไม่อยากฝากกับสหกรณ์ หรือสหกรณ์ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกทราบน้อยไป

5. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ การถือหุ้นเพิ่มตามความสมัครใจ พบว่าผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 56.09 ถือหุ้นตามความสมัครใจเพิ่มน้อยที่สุด รองลงมา ร้อยละ 20.33 ถือหุ้นตามความสมัครใจเพิ่มน้อยและร้อยละ 17.07 ถือหุ้นตามความสมัครใจเพิ่มปานกลาง ส่วนที่เหลือร้อยละ 4.88 ถือหุ้นตามความสมัครใจเพิ่มมาก และร้อยละ 1.63 ถือหุ้นตามความสมัครใจเพิ่มมากที่สุด ยิ่งเป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่เพียงแต่ผู้ให้ข้อมูลจะฝากเงินออมและฝากเงินตามโครงการระดมทุนของสหกรณ์น้อยแล้ว การเพิ่มหุ้นยังยิ่งน้อยลงอีก เป็นไปได้ว่าผู้ให้ข้อมูลยังไม่เข้าใจ และไม่มีสำนึกในความเป็นเจ้าของสหกรณ์ หรือเป็นเพราะว่าสหกรณ์ละเลยในการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจหลักการและวิธีการสหกรณ์ต่อสมาชิก

การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในด้านธุรกิจสินเชื่อ โดยรวมแล้วผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมปานกลาง ถึงแม้ว่าผู้ให้ข้อมูลจะกู้เงินจากสหกรณ์แล้ว นำไปใช้ตรงตามวัตถุประสงค์เป็นส่วนใหญ่ก็ตาม แต่ไม่สามารถส่งชำระหนี้คืนแก่สหกรณ์ได้ครบถ้วนตามกำหนดระยะเวลา ประกอบกับผู้ให้ข้อมูลฝากเงินและถือหุ้นเพิ่มน้อย ย่อมมีผลกระทบต่อการหมุนเวียนด้านเงินทุนของสหกรณ์อย่างมากทีเดียว

ตาราง 13 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินของสหกรณ์จำแนกตามธุรกิจสินเชื่อ (n = 123)

การดำเนินงานสหกรณ์ ด้านธุรกิจสินเชื่อ	ระดับการมีส่วนร่วม										ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับการมี	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		ค่าเฉลี่ย	มาตรฐาน	ส่วนร่วม	โดยเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
1.การชำระคืนเงินต้นไม่ได้แต่ สามารถส่งชำระดอกเบี้ยได้ครบถ้วน	77	62.60	26	21.13	16	13.01	2	1.63	2	1.63	4.41	0.89	มากที่สุด	
2.การชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย	33	26.82	52	42.28	30	24.39	6	4.88	2	1.63	3.87	0.92	มาก	
3.การขอกู้เงินจากสหกรณ์เมื่อมี ความจำเป็นในการใช้เงินเพื่อ ทำการเกษตร	49	39.84	29	23.58	27	21.95	15	12.19	3	2.44	3.86	1.14	มาก	
4.การนำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ของการกู้ตามที่แจ้งไว้กับสหกรณ์	37	30.08	27	21.95	27	21.95	30	24.39	2	1.63	3.54	1.20	มาก	
5.การแนะนำเพื่อนสมาชิกไปฝาก เงินไว้กับสหกรณ์	15	12.19	43	34.96	39	31.71	19	15.45	7	5.69	3.32	1.06	ปานกลาง	
6.การจัดทำแผนการผลิตและค่าขอกู้ ด้วยตนเองเมื่อขอกู้เงินจากสหกรณ์	3	2.44	46	37.39	59	47.97	10	8.13	5	4.07	3.32	1.06	ปานกลาง	

ตาราง 18 (ต่อ)

การดำเนินงานสหกรณ์ ด้านธุรกิจสินเชื่อ	ระดับการมีส่วนร่วม										ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน	ระดับการมี	
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		มาตรฐาน	ส่วนร่วม		โดยเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ				
7.การฝากเงินออมไว้กับสหกรณ์														
เมื่อมีเงินเหลือ	2	1.63	17	13.82	53	43.08	22	17.89	29	23.58	3.26	0.80	ปานกลาง	
8.การฝากเงินตามโครงการระดมทุน														
ของสหกรณ์ในวันสำคัญต่างๆที่														
สหกรณ์จัดทำ	-	-	4	3.25	36	29.27	38	30.89	45	36.59	1.99	0.89	น้อย	
9.นอกจากหุ้นเมื่อแรกเข้าและหุ้น														
ตามส่วนแบ่งเงินกู้แล้ว สมาชิกได้เพิ่ม														
หุ้นตามความสมัครใจ	2	1.63	6	4.88	21	17.07	25	20.33	69	56.09	1.75	1.01	น้อยที่สุด	
รวม											3.17	0.69	ปานกลาง	

หมายเหตุ การวัดหาระดับการมีส่วนร่วม

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.25 - 5.00 = ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 - 4.20 = ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 - 3.40 = ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 - 2.60 = ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.80 = ระดับน้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของสมาชิกด้านธุรกิจการซื้อ

การวิจัยการมีส่วนร่วมด้านธุรกิจการซื้อของผู้ให้ข้อมูล ดังแสดงในตาราง 14
ปรากฏผลดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมมาก คือ การชำระเงินสดในการซื้อสินค้า มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 39.84 ชำระเงินสดในการซื้อสินค้าปานกลาง รองลงมาร้อยละ 27.64 ชำระเงินสดในการซื้อสินค้ามากที่สุด และร้อยละ 15.45 ชำระเงินสดในการซื้อสินค้าน้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 10.57 ชำระเงินสดในการซื้อสินค้าน้อยที่สุด และร้อยละ 6.50 ชำระเงินสดในการซื้อสินค้าน้อย เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ให้ข้อมูลที่ไม่ชำระเงินสดในการซื้อสินค้า อาจเนื่องมาจากสภกรณ์ผ่อนปรนให้สมาชิกชำระค่าสินค้าโดยหักจากเงินกู้ได้ด้วย

2. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมน้อย คือ การซื้อน้ำมันดีเซลและน้ำมันหล่อลื่น และการสั่งซื้อและรับมอบสินค้าด้วยตนเอง

การซื้อน้ำมันดีเซลและน้ำมันหล่อลื่นจากปั๊มของสหกรณ์ พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 31.71 ซื้อน้ำมันดีเซลและน้ำมันหล่อลื่นปานกลาง รองลงมาร้อยละ 29.27 ซื้อน้ำมันดีเซลและน้ำมันหล่อลื่นน้อยที่สุด ร้อยละ 26.02 ซื้อน้ำมันดีเซลและน้ำมันหล่อลื่นน้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 10.56 ซื้อน้ำมันดีเซลและน้ำมันหล่อลื่นมาก และร้อยละ 2.44 ซื้อน้ำมันดีเซลและน้ำมันหล่อลื่นมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่า ผู้ให้ข้อมูลอยู่ไกลจากปั๊มของสหกรณ์ และสหกรณ์ไม่ได้ขยายบริการการขายน้ำมันไปที่ชุมชน หรือจุดที่สมาชิกอาศัย จึงทำให้มีการอุดหนุนหรือใช้บริการน้อย

การสั่งซื้อสินค้าและรับมอบสินค้าด้วยตนเอง มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 41.46 สั่งซื้อสินค้าและรับมอบสินค้าด้วยตนเองน้อยที่สุด รองลงมาร้อยละ 37.40 สั่งซื้อสินค้าและรับมอบสินค้าด้วยตนเองน้อย ร้อยละ 15.45 สั่งซื้อสินค้าและรับมอบสินค้าด้วยตนเองปานกลาง ส่วนที่เหลือร้อยละ 4.88 สั่งซื้อสินค้าและรับมอบสินค้าด้วยตนเองมาก และร้อยละ 0.81 สั่งซื้อสินค้าและรับมอบสินค้าด้วยตนเองมากที่สุด เป็นไปได้ว่า สหกรณ์ไม่เข้มงวดในการสำรวจความต้องการสินค้าของสมาชิก และการส่งมอบสินค้าอาจให้บุคคลในครอบครัวสมาชิกรับแทนได้

3. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ การจัดทำใบสั่งซื้อด้วยตนเองเพื่อแจ้งชนิดจำนวนสินค้าที่ต้องการ การซื้อสินค้าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร และการซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคจากสหกรณ์

การจัดทำใบสั่งซื้อด้วยตนเอง พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 45.53 ทำใบสั่งซื้อด้วยตนเองน้อยที่สุด รองลงมาร้อยละ 39.02 ทำใบสั่งซื้อด้วยตนเองน้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 13.82 ทำใบสั่งซื้อด้วยตนเองปานกลาง และร้อยละ 1.63 ทำใบสั่งซื้อด้วยตนเองมาก ที่เป็นเช่นนี้ นอก

จากสหกรณ์อาจจะไม่เข้มงวดในการสำรวจความต้องการสินค้าของสมาชิกแล้ว ตัวสมาชิกเองต้องการความสะดวกมากกว่า โดยคิดว่าการที่ต้องจัดทำใบสั่งซื้อสินค้าก่อน เป็นขั้นตอนที่ยุ่งยาก ทำให้ได้รับสินค้าที่ต้องการล่าช้า

การซื้อสินค้าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 49.59 ซื้อสินค้าวัสดุอุปกรณ์การเกษตรจากสหกรณ์น้อยที่สุด รองลงมาร้อยละ 34.96 ซื้อสินค้าจากสหกรณ์น้อย และร้อยละ 11.38 ซื้อสินค้าจากสหกรณ์ปานกลาง ส่วนที่เหลือร้อยละ 3.25 ซื้อสินค้าจากสหกรณ์มาก และร้อยละ 0.81 ซื้อสินค้าจากสหกรณ์มากที่สุด จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล เชื่อได้ว่าสหกรณ์ให้บริการด้านนี้แก่สมาชิกไม่มากนัก โดยสหกรณ์ติดต่อแหล่งจำหน่ายให้ เกี่ยวกับอุปกรณ์เครื่องจักรกลการเกษตร ส่วนวัสดุการเกษตร เช่น ปุ๋ย สารเคมีป้องกันกำจัดศัตรูพืชและเมล็ดพันธุ์พืชมีบริการจำนวนน้อย

การซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคจากสหกรณ์ มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 91.87 ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคน้อยที่สุด รองลงมาร้อยละ 6.50 ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคน้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 0.81 เท่ากันซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคปานกลางและมาก เป็นเพราะว่าสหกรณ์แทบไม่ให้บริการในด้านนี้เลย เพียงแต่จัดสินค้ามาจำหน่ายในวันประชุมซึ่งมีจำนวนเล็กน้อยเท่านั้น

การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในด้านธุรกิจซื้อ โดยรวมเฉลี่ยผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมน้อย อาจกล่าวสรุปได้ว่ามีสาเหตุมาจากสหกรณ์มีบริการด้านนี้ให้แก่สมาชิกน้อย หรือ ยังไม่ได้ขยายบริการที่ดำเนินการอยู่ เช่น ป้อน้ำมัน ให้สมาชิกสามารถใช้บริการหรืออุดหนุนได้สะดวกยิ่งขึ้น

ตาราง 14 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินของสหกรณ์จำแนกตามธุรกิจการซื้อ (n = 128)

การดำเนินงานสหกรณ์ ด้านธุรกิจการซื้อ	ระดับการมีส่วนร่วม										ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการมี ส่วนร่วม โดยเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1.การชำระเงินสดในการซื้อสินค้า	34	27.64	19	15.45	49	39.84	8	6.50	13	10.57	3.43	1.25	มาก
2.การชื้อน้ำมันดีเซลและน้ำมัน หล่อลื่น	3	2.44	13	10.56	39	31.71	32	26.02	36	29.27	2.31	1.08	น้อย
3.การสั่งซื้อสินค้าและรับมอบสินค้า ต่าง ๆ ด้วยตนเอง	1	0.81	6	4.88	19	15.45	46	37.40	51	41.46	1.86	0.90	น้อย
4.การจัดทำใบสั่งซื้อด้วยตนเองเพื่อ แจ้งชนิดจำนวนสินค้าที่ต้องการซื้อ	-	-	2	1.63	17	13.82	48	39.02	56	45.53	1.71	0.76	น้อยที่สุด
5.การซื้อสินค้าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร จากสหกรณ์	1	0.81	4	3.25	14	11.38	43	34.96	61	49.59	1.71	0.85	น้อยที่สุด
6.การซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคจาก สหกรณ์	-	-	1	0.81	1	0.81	8	6.50	113	91.87	1.10	0.40	น้อยที่สุด
รวม											2.02	0.58	น้อย

หมายเหตุ การวัดหาระดับการมีส่วนร่วม

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.25 - 5.00 = ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 - 4.20 = ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 - 3.40 = ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 - 2.60 = ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.80 = ระดับน้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของสมาชิกในด้านธุรกิจการขาย

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของผู้ให้ข้อมูลด้านธุรกิจการขายของสหกรณ์ ดังแสดงในตาราง 15 ปรากฏ รายละเอียดดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมน้อย คือ การติดต่อดำเนินการขายผลิตผลด้วยตนเอง และการนำผลผลิตการเกษตรขายผ่านสหกรณ์

การติดต่อดำเนินการขายผลิตผลด้วยตนเอง พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 40.65 ติดต่อขายผลิตผลด้วยตนเองน้อยที่สุด รองลงมาร้อยละ 25.20 ติดต่อขายผลิตผลด้วยตนเองปานกลาง และร้อยละ 15.45 ติดต่อขายผลิตผลด้วยตนเองน้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 14.63 ติดต่อขายผลิตผลด้วยตนเองมาก และร้อยละ 4.07 ติดต่อขายผลิตผลด้วยตนเองมากที่สุด อาจเป็นด้วยเหตุที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนมากจะเดินทางไปหางานทำเพื่อหารายได้ในค่าพื้นที่ หรือต่างจังหวัดเมื่อเสร็จฤดูกาลการเกษตร ปลดปล่อยสมาชิกในครอบครัวดำเนินการด้านขายผลิตผลเอง

การนำผลผลิตการเกษตรขายผ่านสหกรณ์ มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 41.46 นำผลผลิตขายผ่านสหกรณ์น้อยที่สุด รองลงมาร้อยละ 22.76 นำผลผลิตขายผ่านสหกรณ์ปานกลาง และร้อยละ 17.07 นำผลผลิตขายผ่านสหกรณ์น้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 13.82 นำผลผลิตขายผ่านสหกรณ์มาก และร้อยละ 4.89 นำผลผลิตขายผ่านสหกรณ์มากที่สุด เนื่องจากเหตุที่ผู้ให้ข้อมูลต้องเดินทางไปหางานทำนอกพื้นที่ปล่อยให้สมาชิกในครอบครัวตัดสินใจในการขายผลิตผล เป็นไปได้ว่า สมาชิกในครอบครัวขาดความเข้าใจเรื่องสหกรณ์ ประกอบกับพ่อค้าไปรับซื้อถึงที่จึงตัดสินใจขายให้โดยคิดถึงความสะดวกในการขายเพียงด้านเดียว

2. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ การใช้บริการรถบรรทุกผลผลิตของสหกรณ์ และการนำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ผลิตได้ขายผ่านสหกรณ์

การใช้บริการรถบรรทุกผลผลิตของสหกรณ์ พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 71.54 ใช้บริการรถบรรทุกของสหกรณ์น้อยที่สุด รองลงมาร้อยละ 17.89 ใช้บริการรถบรรทุกของสหกรณ์น้อย ส่วนที่เหลือร้อยละ 8.94 ใช้บริการรถบรรทุกของสหกรณ์ปานกลาง และร้อยละ 1.63 ใช้บริการรถบรรทุกของสหกรณ์มาก จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจากกล่าวได้ว่ารถบรรทุกของสหกรณ์เป็นรถขนาดใหญ่ ผู้ให้ข้อมูลมีจำนวนผลผลิตน้อยและจะต้องรวบรวมหาผู้ที่ให้บริการรถบรรทุกของสหกรณ์เพิ่มเพื่อให้มีจำนวนผลผลิตมากพอกับขนาดรถบรรทุกของสหกรณ์ เป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความไม่สะดวก และบางพื้นที่รถบรรทุกของสหกรณ์ไม่สามารถเข้าไปบริการสมาชิกได้

การทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ผลิตได้มาขายผ่านสหกรณ์ มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 97.56 ทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ขายผ่านสหกรณ์น้อยที่สุด ส่วนที่เหลือร้อยละ 1.63 ทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ขาย

ผ่านสหกรณ์น้อย และร้อยละ 0.81 ทำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ขายผ่านสหกรณ์ปานกลาง เนื่องจากผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีผลิตภัณฑ์เพื่อขาย ส่วนที่มีอยู่บ้าง กลุ่มสตรีสหกรณ์เป็นผู้ประสานแหล่งรับซื้ออยู่แล้ว

การมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ด้านธุรกิจการขายโดยรวมแล้ว ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมน้อยที่สุด กล่าวโดยสรุปได้ว่าสมาชิกยังไม่เห็นความสำคัญของการรวมกันขายโดยวิธีสหกรณ์ อาจเนื่องจากสมาชิกต้องการความสะดวกและไม่เข้าใจ หรือสหกรณ์ยังไม่สามารถชักจูงให้สมาชิกทำธุรกิจร่วมกันได้ สิ่งงูใจที่มีอยู่เช่น รถบรรทุกผลผลิตการเกษตรก็ยังไม่สามารถให้บริการสมาชิกได้ทั่วถึง จึงทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมในด้านนี้น้อยที่สุด

ตาราง 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินของสหกรณ์จำแนกตามธุรกิจการขาย (n = 123)

การดำเนินงานสหกรณ์ ด้านธุรกิจการขาย	ระดับการมีส่วนร่วม										ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการมี ส่วนร่วม โดยเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1.การติดต่อดำเนินการขายผลผลิต ด้วยตนเอง	5	4.07	18	14.63	31	25.20	19	15.45	50	40.65	2.26	1.24	น้อย
2.การนำผลผลิตการเกษตรมาขายผ่าน สหกรณ์	6	4.89	17	13.82	28	22.76	21	17.07	51	41.46	2.23	1.26	น้อย
3.การใช้บริการรถบรรทุกผลผลิตของ สหกรณ์	-	-	2	1.63	11	8.94	22	17.89	88	71.54	1.40	0.72	น้อยที่สุด
4.การนำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ผลิตได้ มาขายผ่านสหกรณ์	-	-	-	-	1	0.81	2	1.63	120	97.56	1.03	0.21	น้อยที่สุด
รวม											1.73	0.76	น้อยที่สุด

หมายเหตุ การวัดหาระดับการมีส่วนร่วม

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.25 - 5.00 = ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 - 4.20 = ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 - 3.40 = ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 - 2.60 = ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.80 = ระดับน้อยที่สุด

การมีส่วนร่วมของสมาชิกด้านการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ

การวิจัยการมีส่วนร่วมด้านการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ ของผู้ให้ข้อมูล ดังแสดงในตาราง 16 ปรากฏผล ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมมาก คือ การร่วมประชุมกลุ่มและประชุมใหญ่ตามที่สหกรณ์กำหนด พบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 43.08 ร่วมประชุมมาก รองลงมาร้อยละ 28.46 ร่วมประชุมปานกลาง และร้อยละ 16.26 ร่วมประชุมมากที่สุด ส่วนที่เหลือร้อยละ 8.13 เข้าร่วมประชุมน้อย และร้อยละ 4.07 เข้าร่วมประชุมน้อยที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า กฎหมายสหกรณ์อนุญาตให้สหกรณ์ประชุมใหญ่โดยตัวแทนสมาชิกได้ สหกรณ์แห่งนี้ไม่สามารถเรียกประชุมใหญ่โดยสมาชิกทั้งหมดได้ จึงเลือกใช้ตัวแทนสมาชิกตามที่กฎหมายเปิดโอกาสไว้ ส่วนการประชุมกลุ่มถ้ามีสมาชิกเกินกว่าครึ่งของจำนวนทั้งหมดในกลุ่มก็ถือเป็นองค์ประชุม เป็นผลทำให้ผู้ให้ข้อมูลบางรายไม่ค่อยได้เข้าร่วมประชุม

2. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมปานกลาง ได้แก่ การติดต่อสหกรณ์เมื่อได้รับการนัดหมายและส่งข่าว การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น กิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมอื่น ๆ เนื่องในวันสำคัญที่สหกรณ์จัดขึ้น และการแสดงความคิดเห็นในการประชุมของสหกรณ์

การติดต่อสหกรณ์เมื่อได้รับการนัดหมายและส่งข่าว พบว่ามีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 34.15 ติดต่อสหกรณ์มากเมื่อได้รับการนัดหมายและส่งข่าว รองลงมาร้อยละ 20.23 ติดต่อสหกรณ์น้อย และร้อยละ 17.07 ติดต่อสหกรณ์ปานกลาง ส่วนที่เหลือร้อยละ 15.44 ติดต่อสหกรณ์มากที่สุด และร้อยละ 13.01 ติดต่อสหกรณ์น้อยที่สุด เป็นไปได้ว่า การที่ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ออกจากพื้นที่เพื่อทำงานหารายได้เพิ่มนั้น สมาชิกในครอบครัวรับข่าวหรือหมายนัดแทน ต้องเสียเวลาในการส่งข่าวหรือหมายนัดแทน ต้องเสียเวลาในการส่งข่าวหรือหมายนัดอีกต่อหนึ่งต้องเสียเวลา ทำให้ติดต่อสหกรณ์ล่าช้า หรืออาจไม่ได้ติดต่อสหกรณ์เนื่องจากเลยกำหนดนัดหมาย หรืออาจเป็นไปได้เช่นกันว่า สหกรณ์ส่งข่าวหรือนัดหมาย กระชั้นชิดเกินไป

การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น กิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมอื่น ๆ เนื่องในวันสำคัญที่สหกรณ์จัดขึ้น พบว่า ผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 31.71 เข้าร่วมกิจกรรมมาก รองลงมาร้อยละ 25.20 เข้าร่วมกิจกรรมน้อย และร้อยละ 23.58 เข้าร่วมกิจกรรมปานกลาง ส่วนที่เหลือร้อยละ 12.19 เข้าร่วมกิจกรรมน้อยที่สุด และร้อยละ 7.32 เข้าร่วมกิจกรรมมากที่สุด อาจกล่าวได้ว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนมากให้ความสำคัญในการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดขึ้น มีอยู่ให้ข้อมูลส่วนน้อยที่ไม่ค่อยได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าว อาจเป็นเพราะว่าไม่ค่อยได้อยู่ในพื้นที่หรือใช้เวลาในการหารายได้มากเกินไป

การแสดงความคิดเห็นในการประชุมของสหกรณ์ พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 34.96 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมน้อย รองลงมาร้อยละ 21.14 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมมาก และร้อยละ 18.70 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมปานกลาง ส่วนเหลือร้อยละ 16.26 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมน้อยที่สุดและร้อยละ 8.94 แสดงความคิดเห็นในที่ประชุมมากที่สุด เป็นที่น่าสังเกตว่าผู้ให้ข้อมูลที่แสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมน้อยถึงน้อยที่สุด มีสัดส่วนใกล้เคียงกับผู้ให้ข้อมูลที่แสดงความคิดเห็นปานกลางถึงมากที่สุด อาจเป็นเพราะว่าผู้ให้ข้อมูลประมาณครึ่งหนึ่งมีนิสัยไม่ชอบการแสดงออกต่อชุมชนหรือไม่กล้าพูดต่อหน้าคนหมู่มาก หรืออาจจะไม่ค่อยได้เข้าร่วมประชุมบ่อยนัก

3. ผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมน้อย ได้แก่ การเข้าอบรมรับความรู้เรื่องสหกรณ์และส่งเสริมอาชีพหรืออื่น ๆ ที่สหกรณ์จัดขึ้น และการดูแลตรวจสอบความเรียบร้อยของสหกรณ์ตามหน้าที่ของสมาชิก

การเข้าอบรมรับความรู้เรื่องสหกรณ์และส่งเสริมอาชีพหรืออื่น ๆ ที่สหกรณ์จัดขึ้น พบว่า มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 28.45 เท่ากันเข้าอบรมปานกลางและน้อย รองลงมาร้อยละ 21.95 เข้าอบรมน้อยที่สุด และร้อยละ 17.90 เข้าอบรมมาก ส่วนที่เหลือร้อยละ 3.25 เข้าอบรมมากที่สุด จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเชื่อได้ว่าผู้ให้ข้อมูลที่เข้าอบรมน้อย ๆ จะเป็นกรรมการ ประธานกลุ่ม และเลขานุการกลุ่มสมาชิก สำหรับสมาชิกโดยทั่วไปไม่ค่อยได้เข้าอบรม เนื่องจากสหกรณ์จัดอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกน้อย

การดูแลตรวจสอบความเรียบร้อยของสหกรณ์ตามหน้าที่ของสมาชิก มีผู้ให้ข้อมูลร้อยละ 40.65 ทำหน้าที่ดูแลตรวจสอบน้อย รองลงมาร้อยละ 27.64 ทำหน้าที่ดูแลตรวจสอบน้อยที่สุด และร้อยละ 19.51 ทำหน้าที่ดูแลตรวจสอบปานกลาง ส่วนที่เหลือร้อยละ 6.50 ทำหน้าที่ดูแลตรวจสอบมาก และร้อยละ 5.70 ทำหน้าที่ดูแลตรวจสอบมากที่สุด สังเกตได้ว่าสัดส่วนผู้ให้ข้อมูลที่ดูแลตรวจสอบน้อยถึงน้อยที่สุด มากกว่าผู้ให้ข้อมูลที่ดูแลตรวจสอบปานกลางถึงมากที่สุด ประมาณสองเท่า เป็นไปได้ว่าสมาชิกได้คัดเลือกแต่งตั้งเลขานุการกลุ่ม ประธานกลุ่มสมาชิก และกรรมการสหกรณ์เป็นตัวแทนในการติดต่อระหว่างสหกรณ์ และทำหน้าที่ดูแลตรวจสอบแทนตนเองอยู่แล้ว ประกอบกับที่อยู่อาศัยไกลจากที่ทำการของสหกรณ์ ทำให้สมาชิกลดความสำคัญด้านนี้ และไม่ค่อยได้ทำหน้าที่ดูแลตรวจสอบความเรียบร้อยของสหกรณ์เท่าที่ควร

การมีส่วนร่วมของสมาชิกด้านการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ พิจารณาโดยรวมแล้ว อยู่ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมปานกลาง อาจสรุปได้ว่า สมาชิกให้ความสำคัญในการเข้าร่วมประชุมกลุ่มประชุมใหญ่ และการแสดงความคิดเห็นต่อที่ประชุมค่อนข้างมาก แต่การเข้าอบรมรับความรู้ต่าง ๆ สมาชิกมีส่วนร่วมน้อย เพราะสหกรณ์ไม่ค่อยได้จัดอบรมสำหรับสมาชิก สำหรับการ

ปฏิบัติหน้าที่ของสมาชิกในการดูแลตรวจสอบความเรียบร้อยของสหกรณ์นั้นคิดว่าได้มอบหมายให้
เลขานุการกลุ่ม ประธานกลุ่ม และกรรมการสหกรณ์ทำหน้าที่ดังกล่าวแล้ว

ตาราง 16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินของสหกรณ์
จำแนกตามการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ (n=123)

การดำเนินงานสหกรณ์ ด้านการเข้าร่วมประชุม และอื่น ๆ	ระดับการมีส่วนร่วม										ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบน		ระดับการมี ส่วนร่วม โดยเฉลี่ย
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		มาตรฐาน		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
1.การร่วมประชุมกลุ่ม และประชุมใหญ่ ตามที่สหกรณ์กำหนดเรียกประชุม	20	16.26	53	43.08	35	28.46	10	8.13	5	4.07	3.59	0.99	มาก
2.การไปติดต่อกับสหกรณ์เมื่อได้รับการ นัดหมายและส่งข่าว	16	15.44	42	34.15	21	17.07	25	20.23	16	13.01	3.18	1.28	ปานกลาง
3.การเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่น กิจกรรมทางศาสนา และกิจกรรมอื่น ๆ เนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ที่สหกรณ์ จัดขึ้น	9	7.32	39	31.71	29	23.58	31	25.20	15	12.19	2.96	1.16	ปานกลาง
4.การแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ใน การประชุมของสหกรณ์	11	8.94	26	21.14	23	18.70	43	34.96	20	16.26	2.17	1.22	ปานกลาง
5.การเข้าอบรมในการให้ความรู้เรื่อง สหกรณ์ การส่งเสริมอาชีพ และ อื่น ๆ ตามที่สหกรณ์จัดขึ้น	4	3.25	22	17.90	35	28.45	35	28.45	27	21.95	2.52	1.11	น้อย

ตาราง 16 (ต่อ)

การดำเนินงานสหกรณ์ ด้านการเข้าร่วมประชุม และอื่น ๆ	ระดับการมีส่วนร่วม										ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบน ระดับการมี		
	มากที่สุด		มาก		ปานกลาง		น้อย		น้อยที่สุด		มาตรฐาน	ส่วนร่วม	โดยเฉลี่ย
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
6.การมาดูแลตรวจสอบความเรียบร้อย													
ของสหกรณ์ตามหน้าที่ของสมาชิก	7	5.70	8	6.50	24	19.51	50	40.65	34	27.64	2.22	1.09	น้อย
รวม											2.86	0.95	ปานกลาง

หมายเหตุ การวัดหาระดับการมีส่วนร่วม

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.25 - 5.00 = ระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.41 - 4.20 = ระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.61 - 3.40 = ระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.81 - 2.60 = ระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 - 1.80 = ระดับน้อยที่สุด

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

(SUMMARY, IMPLICATION AND RECOMMENDATION)

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด อำเภอทุ่งเสถียร จังหวัดสุโขทัย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก และการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด สามารถสรุปผลการวิจัยออกมาได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

(Summary)

การวิจัยครั้งนี้แบ่งการสรุปผลการวิจัยออกเป็น 2 ตอนดังนี้

ตอน 1 ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

ตอน 2 ระดับการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในด้านธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการขาย และการมีส่วนร่วมในการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ

ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก

สมาชิกผู้ให้ข้อมูลเป็นชายมากกว่าหญิง ส่วนใหญ่สมาชิกมีอายุอยู่ในช่วง 31-50 ปี มีสถานภาพสมรสแล้ว ได้รับการศึกษาในระดับประถมศึกษา จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย 4 คน จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สามารถหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวมีจำนวน 2 คน สมาชิกมีพื้นที่ทำการเกษตรเฉลี่ย 18 ไร่ สมาชิกเกือบทั้งหมดมีพื้นที่ทำการเกษตรเป็นของตนเอง สมาชิกมีรายได้ของครอบครัวต่อปีเฉลี่ย 97,500 บาท เป็นรายได้จากไม้ผลเฉลี่ย 4,178 บาทต่อปี รายได้จากพืชไร่เฉลี่ย 8,861 บาทต่อปี มีรายได้จากพืชผักเฉลี่ย 243 บาทต่อปี มีรายได้จากการทำนาเฉลี่ย 18,048 บาทต่อปี มีรายได้จากการเลี้ยงสัตว์เฉลี่ย 13,495 บาทต่อปี และมีรายได้จากการรับจ้างเฉลี่ย 15,203 บาทต่อปี สมาชิกส่วนใหญ่มีระยะเวลาในการเป็นสมาชิกต่ำกว่า 5 ปี โดยได้ถือหุ้นเมื่อแรกเข้าต่ำกว่า 5 หุ้น ปัจจุบันสมาชิกส่วนใหญ่ถือหุ้นกับสหกรณ์ต่ำกว่า 1,000 หุ้น

ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในด้านธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ ธุรกิจการขาย และการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ

การวิจัยครั้งนี้ สมาชิกได้มีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ด้านธุรกิจสินเชื่อ สมาชิกส่วนใหญ่มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์อยู่ในระดับปานกลาง โดยในรายละเอียดสมาชิกมีส่วนร่วมด้านธุรกิจสินเชื่อในระดับมากที่สุด ได้แก่ กรณีที่สมาชิกไม่สามารถส่งชำระคืนเงินต้นได้แต่สมาชิกก็สามารถส่งชำระดอกเบี้ยได้ครบถ้วน มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ได้แก่ สมาชิกสามารถชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ยได้ตามกำหนด เมื่อมีความจำเป็นในการใช้เงินสมาชิกจะกู้เงินจากสหกรณ์ เงินกู้ที่กู้จากสหกรณ์สมาชิกลำเงินนั้นไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ สมาชิกแนะนำเพื่อนสมาชิกไปฝากเงินกับสหกรณ์ การขอกู้เงินจากสหกรณ์สมาชิกจัดทำแผนการผลิตและคำขอกู้ด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในระดับน้อย ได้แก่ เมื่อมีเงินเหลือสมาชิกจะนำเงินออมฝากกับสหกรณ์ สมาชิกฝากเงินตามโครงการระดมเงินทุนของสหกรณ์ในวันสำคัญ ๆ ที่สหกรณ์ได้จัดขึ้น และสมาชิกการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ นอกจากหุ้นเมื่อแรกเข้าและหุ้นตามส่วนแบ่งเงินกู้แล้วสมาชิกได้เพิ่มหุ้นตามความสมัครใจ

2. ด้านธุรกิจการซื้อ สมาชิกมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ด้านธุรกิจการซื้อ โดยเฉลี่ยรวมน้อย โดยในรายละเอียดสมาชิกมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ด้านธุรกิจการซื้อในระดับมาก ได้แก่ สมาชิกชำระเงินสดทุกครั้งในการซื้อสินค้า สมาชิกมีส่วนร่วมน้อย ได้แก่ การซื้อน้ำมันดีเซลและน้ำมันหล่อลื่น ดำเนินการด้วยตนเองเมื่อสั่งซื้อสินค้าและรับมอบสินค้าต่าง ๆ มีส่วนร่วมในด้านธุรกิจการซื้อน้อยที่สุด ได้แก่ ได้จัดทำใบสั่งซื้อเพื่อแจ้งชนิดจำนวนสินค้าที่ต้องการในการซื้อสินค้าต่าง ๆ ซื้อสินค้าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร ซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค

3. ด้านธุรกิจการขาย สมาชิกมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ด้านธุรกิจการขายโดยเฉลี่ยรวมน้อยที่สุด โดยในรายละเอียดสมาชิกมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานของสหกรณ์ด้านธุรกิจการขายน้อย ได้แก่ ได้ติดต่อดำเนินการขายผลิตผลด้วยตนเอง นำผลิตผลการเกษตรขายผ่านสหกรณ์ และมีส่วนร่วมน้อยที่สุดทางด้านธุรกิจการขาย ได้แก่ ใช้บริการรถบรรทุกผลิตผลการเกษตร นำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ครอบครัวผลิตได้ขายผ่านสหกรณ์

4. ด้านการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ สมาชิกมีส่วนร่วมด้านการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ โดยเฉลี่ยรวมปานกลาง โดยในรายละเอียดสมาชิกได้มีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ด้านนี้มาก ได้แก่ ได้เข้าประชุมกลุ่มและประชุมใหญ่ตามที่สหกรณ์กำหนดเรียกประชุม

การมีส่วนร่วมปานกลาง ได้แก่ ได้ไปติดต่อสหกรณ์เมื่อได้รับการนัดหมายและส่งข่าว ได้เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาท้องถิ่นกับกิจกรรมทางศาสนาและกิจกรรมอื่น ๆ เนื่องในวันสำคัญต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดขึ้น ได้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในการประชุมของสหกรณ์ และการมีส่วนร่วมน้อย ได้แก่ ได้เข้าอบรมในการให้ความรู้เรื่องสหกรณ์ การส่งเสริมอาชีพและอื่น ๆ ตามที่สหกรณ์จัดขึ้น ได้มาดูแลตรวจสอบความเรียบร้อยของสหกรณ์ตามหน้าที่ของสมาชิก

อภิปรายผลการวิจัย

(Implication)

ผลการวิจัยลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของสมาชิก ปรากฏว่าผู้ให้ข้อมูลมีอายุระหว่าง 31-50 ปี แต่งงานแล้วและมีการศึกษาระดับประถมศึกษา สังเกตได้ว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่อยู่ในวัยของการทำงานสร้างตัว แม้การศึกษาจะอยู่ในระดับประถมศึกษา ก็สามารถที่จะรับรู้ข่าวสารต่าง ๆ และนำไปใช้ประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัวประมาณ 4 คน โดยมีแรงงานในครอบครัวประมาณ 2 คน เห็นได้ว่าสอดคล้องกับจำนวนพื้นที่ทำการเกษตรขนาด 18 ไร่ ซึ่งเป็นของตนเองเกือบทั้งหมด ทำให้เกิดแรงจูงใจที่จะปรับปรุงพัฒนาพื้นที่ให้ใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เห็นได้จากจำนวนรายได้รวมของครอบครัวเฉลี่ยต่อปี 97,500 บาท ซึ่งได้มาจากการทำนา การปลูกพืชไร่ และไม้ผลเป็นหลัก เป็นที่น่าสังเกตว่ารายได้เฉลี่ยต่อปีของครอบครัวอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยค่อนข้างสูง อาจเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดมีรายได้เพิ่มจากการรับจ้างถึง 15,000 บาทต่อปีโดยประมาณ สำหรับระยะเวลาการเป็นสมาชิกมีเพียงไม่เกิน 10 ปี และถือหุ้นกับสหกรณ์ต่ำกว่า 1,000 หุ้น อาจเป็นผลมาจากสหกรณ์กำหนดจำนวนการถือหุ้นไว้ต่ำ และสมาชิกมองไม่เห็นความสำคัญในการเพิ่มหุ้นหรือขาดสำนึกในการเป็นเจ้าของสหกรณ์นั่นเอง

การวิจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด ปรากฏผลการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

ด้านธุรกิจสินเชื่อ

เงินทุนในการประกอบอาชีพการเกษตรเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับสมาชิก สหกรณ์ต้องจัดหาเงินทุนโดยกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ (ธ.ก.ส.) เพื่อให้สมาชิกกู้ยืมต่อ เนื่องจากเงินทุนของสหกรณ์เองไม่เพียงพอ การวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้ให้ข้อมูลกู้เงินจากสหกรณ์เมื่อมีความต้องการเงินทุนเพื่อทำการเกษตรและระบุว่าได้นำเงินกู้ไปใช้ตามวัตถุประสงค์ ซึ่งให้เห็นข้อดีของ

สหกรณ์ที่สมาชิกอุดหนุนและรักดีต่อสหกรณ์ โดยปฏิบัติอยู่ในกฎเกณฑ์ของสหกรณ์ แต่การชำระหนี้คืนเมื่อถึงกำหนดชำระ พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนมากชำระคืนได้เฉพาะดอกเบี้ยเท่านั้น ต้นเงินกู้ที่ยังคงค้างอยู่จะต้องมีการดอกเบี้ยเพิ่มขึ้น เป็นที่น่าสังเกตว่า สหกรณ์จะต้องรับภาระในการชำระคืนแหล่งเงินทุน คือ ธ.ก.ส. และอาจต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นในด้านการติดตามเร่งรัดหนี้ อีกด้วย ถ้าพิจารณาถึงความสามารถในการชำระหนี้ของผู้ให้ข้อมูลไม่ได้เป็นไปตามเป้าหมาย อาจเนื่องมาจากการพิจารณาอนุมัติเงินกู้ของสหกรณ์ไม่รัดกุม และผู้ให้ข้อมูลประสพภัยธรรมชาติ ทำให้ผลผลิตที่ได้ไม่เป็นไปตามแผนที่วางไว้ หรืออาจเป็นเพราะการเหนียวเหนี้ยของผู้ให้ข้อมูลเอง ก็ได้ อนึ่ง การเพิ่มทุนของสหกรณ์โดยการระดมหุ้นและเงินฝากจากสมาชิกก็ยังได้รับความร่วมมือ น้อยหรือ สมาชิกมีส่วนร่วมน้อย ย่อมมีผลกระทบต่อการหมุนเวียนเงินทุนของสหกรณ์โดยรวม

ด้านธุรกิจการซื้อ

การบริการเกี่ยวกับการจัดหาวัสดุ อุปกรณ์การเกษตรและสินค้าที่จำเป็น รวมถึงสินค้าอุปโภคบริโภคสำหรับสมาชิก ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้มีส่วนร่วมน้อย ซึ่งระบุว่า สหกรณ์ไม่ได้ขยายการบริการธุรกิจด้านนี้ให้สมบูรณ์และไม่มีการสำรวจความต้องการสินค้าจากสมาชิก ในขณะที่ผลการวิจัยพบว่าผู้ให้ข้อมูลนิยมที่จะซื้อสินค้าโดยชำระเงินสด เห็นได้ว่าสมาชิกค่อนข้างพร้อมที่จะอุดหนุนสหกรณ์อยู่แล้ว แต่สหกรณ์ยังไม่สามารถบริการสมาชิกได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะธุรกิจป้อนน้ำมัน ในสภาพปัจจุบันสมาชิกใช้เครื่องมือ เครื่องจักรกล และยานพาหนะกันเป็นส่วนมาก ย่อมมีความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น เหตุของการมีส่วนร่วมหรืออุดหนุนธุรกิจนี้น้อยเนื่องจากผู้ให้ข้อมูลอยู่ห่างไกลจากสหกรณ์จึงไม่น่าจะเป็นอุปสรรคต่อการขยายการบริการของสหกรณ์ เพื่อดึงใจให้สมาชิกหันมาอุดหนุนธุรกิจด้านนี้ของสหกรณ์เพิ่มขึ้น

ด้านธุรกิจการขาย

การขายผลผลิตการเกษตรเป็นขั้นตอนที่จะก่อให้เกิดรายได้ของครอบครัวสมาชิก สหกรณ์มุ่งส่งเสริมให้สมาชิกรวมกันขายจะได้มีพลังในการต่อรองเพื่อให้ขายได้ในราคาที่เป็นธรรม ในการวิจัยครั้งนี้พบว่าผู้ให้ข้อมูลมีส่วนร่วมหรือนำผลผลิตการเกษตรขายผ่านสหกรณ์น้อยที่สุด แม้ว่าสหกรณ์จะได้จัดรถยนต์บรรทุกผลผลิตการเกษตรไว้บริการเป็นการจูงใจก็ตาม เป็นที่น่าสังเกตว่าสาเหตุที่ผู้ให้ข้อมูลทำธุรกิจด้านนี้กับสหกรณ์น้อยที่สุดอาจเนื่องมาจากหลาย ๆ สาเหตุ ได้แก่ ขั้นตอนหรือวิธีการของสหกรณ์อาจทำให้เกิดความยุ่งยากใจเกี่ยวกับต้องมีการหักความชื้น และสิ่งเจือปนของผลผลิตโดยต้องผ่านการทดสอบเสียก่อน เกิดความชักช้าไม่ทันใจ กลัวจะถูกหัก

ชำระหนี้และได้รับเงินค่าผลผลิตไม่ครบจำนวน การกำหนดราคาผลผลิตไม่เป็นที่พอใจ ผู้ให้ข้อมูลมีความจำเป็นต้องขายให้พ่อค้าเนื่องจากมีหนี้สินต่อกัน เป็นต้น หรืออาจเป็นไปได้ว่าสหกรณ์กำหนดนโยบายและหลักเกณฑ์ในการรวบรวมผลผลิตจากสมาชิกไม่ชัดเจน และ สมาชิกไม่ทราบรายละเอียดต่าง ๆ ดังกล่าว จึงทำให้ผลการมีส่วนร่วมในด้านนี้น้อยที่สุด ทั้ง ๆ ที่การรวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่ายให้ได้ราคาน่าจะเป็นธุรกิจหลักของสหกรณ์

ด้านการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ

การประชุมเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งที่มีผลต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ ไม่เพียงแต่ทำให้สมาชิกได้ทราบและเข้าใจในขั้นตอนหรือวิธีการของการดำเนินงานแต่ละด้าน รวมถึงผลตอบแทนที่ได้รับ ยังทำให้สมาชิกมีโอกาสรับรู้ข่าวสารอื่น ๆ ตลอดจนการแสดงความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นหรือประสบการณ์ซึ่งกันและกันอีกด้วย จากการวิจัยครั้งนี้ได้พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการประชุมของสหกรณ์เป็นอย่างดี นอกจากนั้นแล้วผู้ให้ข้อมูลยังได้เข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของท้องถิ่นอีกด้วย นับได้ว่าเป็นโอกาสของสหกรณ์ที่สามารถใช้ข้อได้เปรียบดังกล่าวในการทำความเข้าใจและเชิญชวนให้สมาชิกหันมาทำธุรกิจต่าง ๆ กับสหกรณ์ในฐานะที่ตนเองเป็นเจ้าของเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ผลจากการวิจัยผู้ให้ข้อมูลไม่ค่อยสนใจหรือไม่ให้ความสำคัญเกี่ยวกับการสอดส่องดูแลความเรียบร้อยของสหกรณ์ และการเข้ารับการอบรมเท่าใดนัก อาจเนื่องมาจากผู้ให้ข้อมูลมองไม่เห็นประโยชน์ของการสอดส่องดูแลสหกรณ์ และการเข้ารับการอบรมต่าง ๆ หรืออาจเป็นเพราะว่าการจัดอบรมต่าง ๆ ของสหกรณ์ไม่ตรงกับความต้องการอยากรู้ของสมาชิกก็เป็นได้

ผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์ในธุรกิจต่าง ๆ และพิจารณาภาพรวมของการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ สรุปได้ว่า สหกรณ์การเกษตรศรีสะเกษ จำกัด มีการดำเนินงานด้านธุรกิจสินเชื่อเป็นหลัก ธุรกิจการซื้อเป็นอันดับรอง และธุรกิจการขายเป็นอันดับสุดท้าย ส่วนในด้านการเข้าร่วมประชุมและการเข้าอบรมรับความรู้ต่าง ๆ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่มีผลเกื้อกูลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก ยังต้องได้รับการปรับปรุงพัฒนารูปแบบการบริการ สามารถให้ประโยชน์ต่อสมาชิกได้อย่างทั่วถึง ซึ่งจะส่งผลให้สหกรณ์ได้พัฒนาขึ้นและถูกจัดให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้นกว่าเดิม

ข้อเสนอแนะ (Recommendation)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยคาดว่าเป็นประโยชน์ต่อคณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ สามารถนำผลการวิจัยไปประกอบการพิจารณาวางแผนการดำเนินงานในธุรกิจด้านต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยสอดคล้องกับความต้องการของสมาชิก ตลอดจนเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ ผู้บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ และทีมงานพัฒนาสหกรณ์ได้นำผลการวิจัยนี้เป็นแนวทางในการเสนอแนะการดำเนินงานของสหกรณ์ต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. การรับบุคคลเข้าเป็นสมาชิกของสหกรณ์ ควรจะจัดการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการ อุดมการณ์ และวิธีการสหกรณ์เสียก่อน และเมื่อผู้ผ่านการอบรมสมัครใจขอเข้าเป็นสมาชิกจะต้องพิจารณาเกี่ยวกับคุณสมบัติสมาชิกอย่างเข้มงวด สหกรณ์ควรกำหนดอัตราการถือหุ้นเมื่อแรกเข้าให้สูงขึ้น เพื่อให้ได้สมาชิกที่มีคุณภาพ เต็มใจเข้าร่วมกิจกรรมหรืออุดหนุนธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์อย่างแท้จริง ไม่เพียงแค่เข้ามาเป็นสมาชิกเพื่อหวังการกู้เงินได้เท่านั้น
2. การให้สินเชื่อแก่สมาชิก สหกรณ์ควรพิจารณาดำเนินการให้เป็นระบบมากขึ้น และขั้นตอนการอนุมัติเงินกู้ต้องพิจารณาคุณสมบัติของผู้กู้อย่างรอบคอบ รวมถึงการนำแผนการผลิตที่แท้จริงของสมาชิมาพิจารณาอย่างจริงจัง โดยฝ่ายจัดการของสหกรณ์ กับคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ร่วมกันพิจารณาอย่างรัดกุม และต้องผ่านการเห็นชอบรับรองจากเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ หรือ ตัวแทนสถาบันการเงินของสหกรณ์ด้วย
3. การติดตามการใช้เงินกู้และการเร่งรัดหนี้สินของสหกรณ์ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง พนักงานสินเชื่อควรมีบทบาทหน้าที่ในการตรวจสอบการใช้เงินกู้ ติดตามและเร่งรัดหนี้สินอย่างจริงจังร่วมกับกรรมการและประธานกลุ่มสมาชิก เพื่อป้องกันและแก้ปัญหาหนี้ค้างชำระของสมาชิก ซึ่งจะมีผลกระทบต่อการหมุนเวียนเงินทุนของสหกรณ์
4. กรณีปัญหาสมาชิกมีหนี้ค้างชำระต่อสหกรณ์เป็นเวลานาน สหกรณ์โดยคณะกรรมการดำเนินการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์ ควรกำหนดมาตรการในการแก้ปัญหาเป็นขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นออมชอมจนถึงขั้นเด็ดขาดตามลำดับ คือ แจ้งให้ทราบ ตักเตือน ให้รับสภาพหนี้ ยื่นเงื่อนไข และ ดำเนินคดีในที่สุด
5. การจัดหาวัสดุอุปกรณ์การเกษตรและสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น มาจำหน่ายแก่สมาชิก สหกรณ์โดยฝ่ายจัดการต้องพิจารณาเป็นเรื่องสำคัญ เนื่องจากวัสดุอุปกรณ์การเกษตรและ

สินค้าอุปโภคบริโภคเป็นสิ่งที่สมาชิกมีความต้องการหรือจำเป็นต้องใช้ ซึ่งต้องจ่ายเงินเพื่อให้ได้มาในสิ่งดังกล่าว ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมให้สมาชิกเข้าใจวิธีการรวมกันซื้อ สหกรณ์ควรพิจารณาหาแนวทาง และพัฒนารูปแบบหรือวิธีการให้บริการสมาชิกให้ได้อย่างทั่วถึง โดยเฉพาะธุรกิจปืมน้ำมัน ในสภาพปัจจุบันสมาชิกใช้เครื่องมือ เครื่องจักรกล และรถยนต์กันเป็นส่วนมาก ย่อมมีความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่นมาก หากสหกรณ์สามารถขายบริการไปยังชุมชนหรือจุดที่สมาชิกอาศัยหนาแน่นได้จะทำให้สมาชิกมีโอกาสใช้บริการเพิ่มขึ้นและสะดวกขึ้น เป็นผลให้ธุรกิจด้านนี้ของสหกรณ์เติบโตขึ้นตามไปด้วย

6. การรวบรวมผลผลิตของสมาชิกเพื่อขายให้ได้ราคาที่เป็นธรรม สหกรณ์โดยฝ่ายจัดการยังต้องพิจารณาเป็นเรื่องหลักหรือเป็นธุรกิจนำในการดำเนินธุรกิจต่าง ๆ เนื่องจากธุรกิจนี้มีผลโดยตรงต่อเศรษฐกิจของครอบครัวสมาชิก ฝ่ายจัดการของสหกรณ์โดยพนักงานตลาดควรมีหน้าที่บทบาทในการวางแผนการรวบรวมผลผลิต และแสวงหาตลาดแหล่งรับซื้อผลผลิตดังกล่าว ตลอดจนการสร้างแรงจูงใจให้สมาชิกหันมาใช้บริการหรืออุดหนุนธุรกิจของสหกรณ์ เป็นการสร้างพลังต่อรองโดยวิธีรวมกันขาย เพื่อลดความเสียหายเปรียบในเชิงธุรกิจของสมาชิก

7. การประชุม การให้การศึกษาอบรม และการจัดกิจกรรมอื่น ๆ สหกรณ์โดยคณะกรรมการดำเนินการ โดยเฉพาะคณะกรรมการศึกษาและฝ่ายจัดการต้องปรับปรุงรูปแบบการประชุมต่าง ๆ ให้สมาชิกได้รับประโยชน์มากที่สุด ไม่เพียงแต่เป็นการประชุมเพื่อชี้แจง หรือทวงถามให้สมาชิกชำระหนี้เพียงอย่างเดียว และการให้การศึกษาอบรมแก่สมาชิกนั้นในทางที่เป็นไปได้ ควรจะมีการสอบถามความต้องการของสมาชิกก่อนว่าต้องการความรู้เรื่องใดบ้าง แล้วจัดอบรมให้ความรู้ในเรื่องนั้น ๆ เป็นการสนองตอบความต้องการของสมาชิก ย่อมทำให้สมาชิกได้รับประโยชน์และดำเนินในความหวังใจของสหกรณ์อีกด้วย ส่วนการจัดกิจกรรมอื่น ๆ สหกรณ์ควรจัดกิจกรรมที่สมาชิกส่วนใหญ่มีความสนใจ โดยเริ่มต้นจากกลุ่มเล็ก ๆ ก่อน เพราะกลุ่มเล็กกล้าแสดงออก กลุ่มใหญ่ยากต่อการรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เนื่องจากกลุ่มเล็ก ๆ สมาชิกทุกคนรู้จักกันดี มีความเชื่อถือและหวังใจซึ่งกันและกันย่อมพร้อมที่จะให้ความร่วมมือและสนับสนุนคิดว่า เป็นผลให้กิจกรรมนั้น ๆ บรรลุเป้าหมาย

8. ความสำเร็จของสหกรณ์ไม่เพียงแต่ความร่วมมือของสมาชิกเท่านั้น จำเป็นต้องอาศัยบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายร่วมมือช่วยเหลือด้วย ดังนั้น ตามที่มีการกระจายบทบาทและอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ โดยแต่งตั้งเป็นคณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการศึกษา คณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ จึงควรที่ผู้ได้รับการแต่งตั้งจะต้องถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตามที่ข้อบังคับหรือระเบียบของสหกรณ์ได้กำหนดหน้าที่ บทบาทและความรับผิดชอบไว้แล้ว โดยประสานความช่วยเหลือจากบุคลากรของรัฐ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ เจ้าหน้าที่จากสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ และตัวแทนสถาบันการเงินของสหกรณ์ ให้คำแนะนำปรึกษาช่วยเหลืออย่างใกล้ชิด ทั้งในการติดต่อประสานงานและการดำเนินการทางธุรกิจให้เป็นไปตามแผนและเป้าหมาย เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของสหกรณ์ในการบริการสมาชิก ตลอดจนการสร้างจิตสำนึกของสมาชิกเพราะเป็นสิ่งผลักดันให้สมาชิกมีความเต็มใจ พร้อมทั้งจะช่วยตนเองและตระหนักถึงการร่วมมือกันกระทำกิจกรรมต่าง ๆ

อนึ่ง เพื่อให้สหกรณ์สามารถพัฒนาการดำเนินงานสนองตอบหรือบริการสมาชิกได้ดีขึ้น และได้รับการยกย่องของสหกรณ์ให้สูงขึ้นต่อไปนั้น สหกรณ์ควรปรับเปลี่ยนแนวการดำเนินงานเสียใหม่โดยใช้ยุทธศาสตร์เน้นธุรกิจการขายเป็นหลักนำ ธุรกิจการซื้อเป็นอันดับรองควบคู่ไปกับการประชุมและการให้การศึกษาอบรมให้ความรู้ด้านต่าง ๆ ส่วนธุรกิจสินเชื่อให้เป็นส่วนสนับสนุนการดำเนินงานของธุรกิจอื่น ๆ เมื่อพิจารณาแล้วอาจจะเป็นเรื่องยากต่อการปฏิบัติ แต่ถ้าหากสหกรณ์สามารถดำเนินการตามที่กล่าวข้างต้นได้ ผู้วิจัยเชื่อมั่นว่า จะสามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความเป็นอยู่หรือฐานะของสมาชิกไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้ และพัฒนาสหกรณ์ไปสู่ความเป็นสหกรณ์แนวหน้า (ระดับ 1) ได้อย่างแน่นอน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

การวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาเฉพาะการมีส่วนร่วมของสมาชิกต่อการดำเนินงานของสหกรณ์เท่านั้น ไม่ได้ศึกษาผลการดำเนินงานของสหกรณ์ว่าการดำเนินงานของสหกรณ์ประสบผลสำเร็จมีประสิทธิภาพในการดำเนินงานเป็นอย่างไรบ้าง ดังนั้นถ้ามีผู้สนใจจะศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานของสหกรณ์อีก ควรจะศึกษา ถึงความสัมพันธ์ระหว่างการมีส่วนร่วมของสมาชิกกับผลสำเร็จของการดำเนินงานในธุรกิจต่าง ๆ ของสหกรณ์ว่าจะมีผลต่อสมาชิกและสหกรณ์เช่นใด และมีผลกระทบเกิดขึ้นอย่างไรบ้าง

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. 2522. พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. 2528. คู่มือการจัดทำแผนการดำเนินงานสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: หจก. ชูติมาการพิมพ์.
- _____. 2538. สถิติสหกรณ์ในประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: กองวิชาการ.
- _____. 2539. โครงการปรับปรุงและพัฒนาสหกรณ์การเกษตร. กรุงเทพมหานคร: เอกสารอัดสำเนา.
- ชวรัตน์ มณีโลกย์. 2538. ความรู้ในหลักการและวิธีการสหกรณ์ และความคิดเห็นของครูต่อกิจกรรมสหกรณ์ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา อำเภอสนทราย จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.
- ติน ปรัชญพฤทธิ์. 2535. “ภาวะผู้นำและการมีส่วนร่วม.” เอกสารการสอนวิชาพฤติกรรมมนุษย์ในองค์การ. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- นัยนา ไวศยารัตน์. 2526. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของผู้จัดการสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดภาคเหนือของไทย. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. 2527. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา.” รายงานการประชุมเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชน: นโยบายและกลวิธี. 10-12 กุมภาพันธ์ 2527. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุข, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ประกอบ วรรณสูตร. 2528. สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (ฉบับปรับปรุงแก้ไข).

กรุงเทพมหานคร: บริษัทศูนย์หนังสือ คร.สง่า จำกัด.

ประพันธ์ ธรรมไชย. 2526. ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับสหกรณ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อักษรสุวรรณ.

ปรัชญา เวสารัชช์. 2531. ความรู้ความคิดเห็นและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์การเกษตรของสตรีชนบท: ศึกษากรณีสหกรณ์การเกษตรเมืองสวรรค์ จำกัด. กรุงเทพมหานคร: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

เปรมวดี สิทธิโกสัย. 2539. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมสหกรณ์ของสมาชิกสตรี สหกรณ์การเกษตรเมืองสุรินทร์ จำกัด จังหวัดสุรินทร์. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

พินิจ ลาภานันท์. 2529. บทบาทพระสงฆ์ในการพัฒนาชนบท. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยสังคม, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ไพรัตน์ เตชะรินทร์. 2532. ชนบทไทย: การผันแปรในอนาคตกายหลังการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร: พี. เอ. ลิฟวิง.

วินัย อางคงหาญ, สุวรรณ ฐวโชติ. 2527. วิธีวิจัยทางสหกรณ์ กรุงเทพมหานคร: ห.จ.ก. โรงพิมพ์อักษรไทย.

สหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด. 2538. ข้อบังคับสหกรณ์ ฉบับครบรอบ 100 ปี กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. สุโขทัย.

_____. 2538. ระเบียบว่าด้วยการให้สหกรณ์การเกษตรกู้ยืม. สุโขทัย.

_____. 2538. ระเบียบว่าด้วยการรับฝากเงินจากสมาชิก. สุโขทัย.

สหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด. 2538. ระเบียบว่าด้วยการจัดหาสิ่งของที่สมาชิกต้องการ
มาจำหน่าย. สุโขทัย.

_____. 2538. ระเบียบว่าด้วยการรวบรวมผลิตผลหรือผลิตภัณฑ์ของสมาชิก.
สุโขทัย.

_____. 2539. สมุดรายนงานการประชุมคณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์. สุโขทัย.

สวัสดิ์ กันจันะ. 2538. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ประจำหน่วยป้องกันรักษาป่า จังหวัดเชียงใหม่. เชียงใหม่: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้.

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. ไม่ระบุปีพิมพ์. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539). กรุงเทพมหานคร.

อำนาจ วีระวนิช. 2528. สหกรณ์การเกษตร. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์การศาสนา
กรรมศาสนา.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการดำเนินงานของสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด” ซึ่งเป็นปัญหาพิเศษประกอบการศึกษาตามหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ เชียงใหม่

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

แบบสัมภาษณ์เลขที่..... () () 1-3

ตอนที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรศรีเสถียร จำกัด

1. เพศ () 4

() 1. ชาย

() 2. หญิง

2. อายุ.....ปี () () 5-6

3. สถานภาพสมรส () 7

() 1. โสด

() 2. สมรส

() 3. หม้าย

() 4. หย่าร้าง

4. ระดับการศึกษา () 8

() 1. ไม่ได้รับการศึกษา

() 2. ประถมศึกษา

() 3. มัธยมศึกษาตอนต้น

() 4. มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปว.ช.

() 5. อนุปริญญา/ปว.ส.

() 6. อื่น ๆ ระบุ.....

5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน () 9

6. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่สามารถหารายได้ช่วยเหลือครอบครัวได้ () 10

จำนวน.....คน

7. การใช้พื้นที่ทำการเกษตร.....ไร่ () () 11-12

() 1. เป็นของตนเอง จำนวน.....ไร่

() () 13-14

() 2. เช่าจากผู้อื่น จำนวน.....ไร่

() () 15-16

() 3. ผู้อื่นให้ใช้ทำประโยชน์จำนวน.....ไร่

() () 17-18

8. รายได้ของครอบครัวในรอบปีที่ผ่านมา.....บาท () () () () () () 19-25
- () 1. รายได้จากไม้ผลบาท () () () () () 26-31
- () 2. รายได้จากพืชไร่บาท () () () () () 32-37
- () 3. รายได้จากพืชผักบาท () () () () () 38-43
- () 4. รายได้จากการทำนาบาท () () () () () 44-49
- () 5. รายได้จากการเลี้ยงสัตว์บาท () () () () () 50-55
- () 6. รายได้อื่น ๆ (ระบุ)บาท () () () () () 56-61
9. ระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์.....ปี () () 62-63
10. ท่านถือหุ้นกับสหกรณ์เมื่อแรกเข้าจำนวน.....หุ้น () () () () 64-67
- และปัจจุบันมีหุ้นจำนวน.....หุ้น () () () () 68-72

ตอนที่ 2 เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ต่อการทำธุรกิจกับสหกรณ์การเกษตร

ศรีเสถียร จำกัด

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกการมีส่วนร่วมต่อการทำธุรกิจกับสหกรณ์ด้านธุรกิจสินเชื่อ ธุรกิจการซื้อ
ธุรกิจการขาย การเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ โดยพิจารณาจากเกณฑ์ต่อไปนี้

5 = มีส่วนร่วมมากที่สุด

4 = มีส่วนร่วมมาก

3 = มีส่วนร่วมปานกลาง

2 = มีส่วนร่วมน้อย

1 = มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

การทำธุรกิจกับสหกรณ์	การมีส่วนร่วม					ระบุเหตุ ผลกรณีมี ส่วนร่วม น้อยจนถึง น้อยที่สุด
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ด้านธุรกิจสินเชื่อ						
นอกจากหุ้นเมื่อแรกเข้าและหุ้นตามส่วนแบ่งเงินกู้แล้ว ท่านได้เพิ่มหุ้นตามความสมัครใจ						() 73
เมื่อท่านมีความจำเป็นต้องกู้เงินเพื่อเป็นทุนในการทำเกษตร ท่านกู้เงินจากสหกรณ์						() 74
เมื่อท่านแจ้งความจำนงค์ขอกู้เงิน ท่านจัดทำแผนการผลิตและคำขอกู้ด้วยตนเอง						() 75

การทำธุรกิจกับสหกรณ์	การมีส่วนร่วม					ระบุเหตุ ผลกรณีมี ส่วนร่วม น้อยจนถึง น้อยที่สุด
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ด้านธุรกิจสินเชื่อ						
ท่านนำเงินกู้ไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์การขอกู้ที่ได้แจ้งไว้กับสหกรณ์						() 76
ความสามารถของท่านในการชำระคืนเงินกู้ได้ตามกำหนด ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย						() 77
ในกรณีที่ไม่สามารถส่งชำระคืนเงินต้นได้ ท่านสามารถส่งชำระดอกเบี้ยได้ครบถ้วน						() 78
ท่านได้ฝากเงินออมไว้กับสหกรณ์เมื่อมีเงินเหลือ						() 79
ท่านฝากเงินตามโครงการระดมทุนของสหกรณ์ในวันสำคัญต่าง ๆ ที่สหกรณ์จัดทำ						() 80
ท่านได้แนะนำเพื่อนสมาชิกไปฝากเงินกับสหกรณ์						() 4
ด้านธุรกิจการซื้อ						
ท่านซื้อน้ำมันดีเซลและน้ำมันหล่อลื่น จากสหกรณ์						() 5
ท่านซื้อสินค้าวัสดุอุปกรณ์การเกษตร จากสหกรณ์						() 6

การทำธุรกิจกับสหกรณ์	การมีส่วนร่วม					ระบุเหตุ ผลกรณีมี ส่วนร่วม น้อยจนถึง น้อยที่สุด
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ด้านธุรกิจการซื้อ (ต่อ)						
ท่านซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค จากสหกรณ์						() 7
ท่านได้จัดทำใบสั่งซื้อเพื่อแจ้ง ชนิดจำนวนสินค้าที่ต้องการใน การซื้อสินค้าต่าง ๆ จากสหกรณ์						() 8
ท่านดำเนินการด้วยตนเอง เมื่อสั่ง ซื้อสินค้าและรับมอบสินค้าต่าง ๆ จากสหกรณ์						() 9
ท่านชำระเงินสดในการซื้อสินค้า จากสหกรณ์						() 10
ด้านธุรกิจการขาย						
ท่านนำผลิตผลการเกษตรขายผ่าน สหกรณ์						() 11
ท่านได้ติดต่อดำเนินการขายผลิต ผลด้วยตนเอง						() 12
ท่านใช้บริการบรรทุกผลิตผลการ เกษตรโดยรถบรรทุกของสหกรณ์						() 13
ท่านได้นำผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ที่ ครอบครัวผลิตได้ขายผ่าน สหกรณ์						() 14

การทำธุรกิจกับสหกรณ์	การมีส่วนร่วม					ระบุเหตุ ผลกรณีมี ส่วนร่วม น้อยจนถึง น้อยที่สุด
	มากที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด	
ด้านการเข้าร่วมประชุมและอื่น ๆ						
ท่านได้เข้าประชุมกลุ่มและ ประชุมใหญ่ตามที่สหกรณ์ กำหนดเรียกประชุม						() 15
ท่านได้แสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ในการประชุมของสหกรณ์						() 16
ท่านได้มาดูแลตรวจสอบความ เรียบร้อยของสหกรณ์ตามหน้าที่ ของสมาชิก						() 17
ท่านได้เข้าอบรมในการให้ความรู้ เรื่องสหกรณ์ การส่งเสริมอาชีพ และอื่น ๆ ตามที่สหกรณ์จัดขึ้น						() 18
ท่านไปติดต่อสหกรณ์เมื่อได้รับ การนัดหมายและส่งข่าว						() 19
ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมการ พัฒนาท้องถิ่น กิจกรรมทาง ศาสนา และกิจกรรมอื่น ๆ เนื่อง ในวันสำคัญ ต่าง ๆ ที่สหกรณ์ได้ จัดขึ้น						() 20

ภาคผนวก ข
ตารางภาคผนวก

ตารางภาคผนวก 1 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการครอบครองพื้นที่ทำ
การเกษตร โดยเป็นของตนเอง

จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ที่เป็นของตนเอง	จำนวน	ร้อยละ
10 ไร่ และต่ำกว่า	24	19.51
11 - 20 ไร่	63	51.22
21 - 30 ไร่	16	13.01
มากกว่า 30 ไร่	16	13.01
ไม่มี	4	3.25
รวม	123	100.00
ค่าเฉลี่ย 16.76		ค่าสูงสุด 50
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11.31		ค่าต่ำสุด 0

ตารางภาคผนวก 2 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการครอบครองพื้นที่ทำ
การเกษตรโดยเช่าจากผู้อื่น

จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ที่เช่าจากผู้อื่น	จำนวน	ร้อยละ
10 ไร่ และต่ำกว่า	2	1.63
มากกว่า 10 ไร่	1	0.81
ไม่ได้เช่า	120	97.56
รวม	123	100.00
ค่าเฉลี่ย 0.28		ค่าสูงสุด 14
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.78		ค่าต่ำสุด 0

ตารางภาคผนวก 3 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามการครอบครองพื้นที่ทำ
การเกษตรโดยผู้อื่นให้ใช้ทำประโยชน์

จำนวนพื้นที่ทำการเกษตร ที่มาจากผู้อื่นให้ใช้ทำประโยชน์	จำนวน	ร้อยละ
10 ไร่ และต่ำกว่า	12	9.76
มากกว่า 10 ไร่	6	4.87
ไม่มี	105	85.37
รวม	123	100.00

ค่าเฉลี่ย	1.28	ค่าสูงสุด	30
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	3.99	ค่าต่ำสุด	0

ตารางภาคผนวก 4 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามที่มาของรายได้จากไม้ผล

จำนวนรายได้ที่มาจากไม้ผล	จำนวน	ร้อยละ
10,000 บาท และต่ำกว่า	2	1.63
10,001 - 20,000 บาท	10	8.13
มากกว่า 20,000 บาท	8	6.50
ไม่มีรายได้	103	83.74
รวม	123	100.00

ค่าเฉลี่ย	4,178.86	ค่าสูงสุด	120,000
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	13,913.68	ค่าต่ำสุด	0

ตารางภาคผนวก 5 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามที่มาของรายได้จากพืชไร่

จำนวนรายได้ที่มาจากพืชไร่	จำนวน	ร้อยละ
10,000 บาท และต่ำกว่า	14	11.38
10,001 - 20,000 บาท	44	35.77
มากกว่า 20,000 บาท	11	8.94
ไม่มีรายได้	54	43.91
รวม	123	100.00
ค่าเฉลี่ย 8,861.79		ค่าสูงสุด 60,000
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 11,430.70		ค่าต่ำสุด 0

ตารางภาคผนวก 6 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามที่มาของรายได้จากพืชผัก

จำนวนรายได้ที่มาจากพืชผัก	จำนวน	ร้อยละ
10,000 บาท และต่ำกว่า	4	3.25
มากกว่า 10,000 บาท	1	0.81
ไม่มีรายได้	118	95.94
รวม	123	100.00
ค่าเฉลี่ย 243.90		ค่าสูงสุด 10,000
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 17,632.80		ค่าต่ำสุด 0

ตารางภาคผนวก 7 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามที่มาของรายได้จากการทำนา

จำนวนรายได้ที่มาจากการทำนา	จำนวน	ร้อยละ
10,000 บาท และต่ำกว่า	5	4.08
10,001 - 20,000 บาท	55	44.72
20,001 - 30,000 บาท	20	16.26
มากกว่า 30,000 บาท	14	11.38
ไม่มีรายได้	29	23.56
รวม	123	100.00
ค่าเฉลี่ย 18,048.78	ค่าสูงสุด 100,000	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 21,173.89	ค่าต่ำสุด 0	

ตารางภาคผนวก 8 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูลจำแนกตามที่มาของรายได้จากการเลี้ยงสัตว์

จำนวนรายได้ที่มาจากเลี้ยงสัตว์	จำนวน	ร้อยละ
10,000 บาท และต่ำกว่า	2	1.63
10,001 - 20,000 บาท	8	6.50
20,001 - 30,000 บาท	19	15.45
มากกว่า 30,000 บาท	17	13.82
ไม่มีรายได้	77	62.60
รวม	123	100.00
ค่าเฉลี่ย 13,495.93	ค่าสูงสุด 100,000	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 40,003.68	ค่าต่ำสุด 0	

ตารางภาคผนวก 9 จำนวน และร้อยละของผู้ให้ข้อมูล จำแนกตามที่มาของรายได้จากการรับจ้าง

จำนวนรายได้ที่มาจากกรรับจ้าง	จำนวน	ร้อยละ
20,000 บาท และต่ำกว่า	22	17.88
20,001 - 40,000 บาท	26	21.14
40,001 - 60,000 บาท	32	26.01
60,001 - 80,000 บาท	10	8.13
มากกว่า 80,000 บาท	21	17.08
ไม่มีรายได้	12	9.76
รวม	123	100.00
ค่าเฉลี่ย 51,203.25	ค่าสูงสุด 200,000	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 40,003.68	ค่าต่ำสุด 0	

ตารางภาคผนวก 10 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ให้ข้อมูลต่อการดำเนินงานด้านต่าง ๆ

การดำเนินงานของสหกรณ์	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม
ด้านธุรกิจสินเชื่อ	3.17	0.69	ปานกลาง
ด้านการประชุมและอื่น ๆ	2.86	0.95	ปานกลาง
ด้านธุรกิจการซื้อ	2.02	0.58	น้อย
ด้านธุรกิจการขาย	1.73	0.76	น้อยที่สุด

ภาคผนวก ก

ประวัติผู้วิจัย

ประวัติผู้วิจัย

ผู้วิจัยชื่อ นายสมชาย อินทร์เสื่อ เกิดวันที่ 23 พฤศจิกายน พ.ศ. 2493 ที่อำเภอ บางมูลนาก จังหวัดพิจิตร

วุฒิการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ วิทยาลัยเกษตรกรรมแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2512 ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเกษตรกรรมพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปี พ.ศ. 2520 ปริญญาเทคโนโลยีการเกษตรบัณฑิต สาขาวิชาเศรษฐศาสตร์สหกรณ์ สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ปี พ.ศ. 2524 ระดับปริญญาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์บัณฑิต สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จังหวัดนนทบุรี ปี พ.ศ. 2526

ประวัติการทำงาน รับราชการครั้งแรกตำแหน่ง พนักงานเกษตรจัดวาง ศูนย์พัฒนา และสงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดตาก กรมประชาสงเคราะห์ กระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. 2514 โอนตำแหน่ง เจ้าหน้าที่การเกษตร 3 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชัยนาท กรมส่งเสริมสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2518 เลื่อนระดับเจ้าหน้าที่การเกษตร 4 ฝ่ายส่งเสริมอาชีพ กองสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2521 เปลี่ยนตำแหน่งเจ้าพนักงานส่งเสริมสหกรณ์ 5 ฝ่ายส่งเสริมการตลาด กองสหกรณ์การเกษตร กรมส่งเสริมสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2524 เปลี่ยนตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม 5 ศูนย์ฝึกอบรมสหกรณ์ที่ 6 จังหวัดพิษณุโลก กองฝึกอบรม กรมส่งเสริมสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2529 เปลี่ยนตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 6 (สหกรณ์อำเภอ) สำนักงานสหกรณ์อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ปี พ.ศ. 2531 เลื่อนระดับ เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7 (สหกรณ์อำเภอ) สำนักงานสหกรณ์อำเภอทุ่งเสลี่ยม จังหวัดสุโขทัย พ.ศ. 2535 ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง เจ้าหน้าที่บริหารงานส่งเสริมสหกรณ์ 7 (สหกรณ์อำเภอ) สำนักงานสหกรณ์อำเภอมวกก่อ จังหวัดเชียงใหม่